Ročníkový projekt: „Milujeme Slovensko“

Slovensko

Slovensko. Malá bodka na mape. My však vieme, čo tá bodka znamená,

a pridáme k nej rôzne zámená. Moja, tvoja, naša.

K tým, čo ničia malé bodky Zeme, my určite patriť nebudeme!

Chceme, aby všade vôkol nás bol svet plný smiechu a krás.

Aby hory boli zelené stále a lienka liezla po lístku v tráve.

Aby deti mali sa kde hrať, to by sme mali našej bodke priať.

Michal Močko

III.A a III.B

Téma ročníkového projektu: „ Milujeme Slovensko“

Cieľ ročníkového projektu:

Cieľom ročníkového projektu je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, u ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto.

Pripraviť mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby dokázali v budúcnosti prispieť k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojíme iba s poskytovaním informácií, ale zážitkovým učením účinne podporíme pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáhame osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

Žiaci zapojení do ročníkového projektu:

všetci žiaci III.A a III.B triedy

Organizačný plán ročníkového projektu:

Jednotlivé úlohy projektu sú rozdelené medzi žiakov oboch tried, zodpovednosť za ich plnenie nesú triedni učitelia.

Časový plán ročníkového projektu:

október 2014-apríl 2015

Formy práce žiakov na ročníkovom projekte:

tímová a samostatná práca žiakov, poradenská a konzultačná rola učiteľa.

Vyučovacie predmety zapojené do ročníkového projektu:

Slovenský jazyk a literatúra,

Vlastiveda,

Prírodoveda,

Informatická výchova,

Výtvarná výchova

Prierezové témy využité pri realizácii ročníkového projektu:

Environmentálna výchova,

Multikultúrna výchova,

Výchova k manželstvu a rodičovstvu,

Osobnostný a sociálny rozvoj,

Regionálna výchova

Dopravná výchova

Výsledky a ich prezentácia, hodnotenie projektu:

Spôsob hodnotenia projektu: sebahodnotenie, kolektívne hodnotenie, klasifikácia v predmetoch zapojených do projektu. Prezentácia ročníkového projektu žiakmi.

Hodnotenie ročníkového projektu

Ročníkový projekt: „**Milujeme Slovensko“**

- je ***viacpredmetový*** – téma sa prekrýva s viacerými predmetmi –Slovenský jazyk a literatúra , Vlastiveda, Prírodoveda, Výtvarná výchova, Informatická výchova.
- *je* ***riadený po krokoch*** – projekt bol dlhodobý, v trvaní od október 2014-apríl 2015. Žiaci získavajú poznatky po častiach a na základe toho spracovávajú jednotlivé časti projektu.

Žiaci majú možnosť pracovať v tíme, učiť sa vzájomne si pomáhať, rešpektovať názor iných, vyjadriť svoj názor; rozvíjať pocit zodpovednosti.
Žiakov výrazne aktivizovať a motivovať k učeniu silnejšou vnútornou motiváciou, si lepšie osvojiť poznatky.

Hodnotenie ročníkového projektu:

1. Hodnotenie ***skupín navzájom*** - čo sa žiakom páčilo na výrobku iných skupín (ocenenie originality nápadu, technicky dokonalého produktu, pestrosť materiálov...).

2. Hodnotenie ***jednotlivca*** - ako sa mu pracovalo v skupine, aké problémy nastali, čo sa nové naučil. Podmienky hodnotenia boli oznámené pred začiatkom projektu.

3. Hodnotenie ***učiteľa*** – učiteľ zhodnotí prácu žiakov, ich pokrok v učení a ich spoluprácu. Hodnotí klasifikáciou. Ostatní žiaci ho môžu doplniť, môžu navrhnúť iné riešenie.

Prezentácia - zverejnenie výsledkov - záver projektu

Forma prezentácie: Vytvorenie štyroch kníh ročníkového projektu.

Skupiny žiakov prezentujú výsledky svojej práce pred triedou a rodičmi. Nejde tu len o ukážku hotových produktov, ale o ich prezentovanie (propagovanie). V počiatočnej fáze učiteľ urči body, čo má prezentácia obsahovať (ako sme postupovali pri rozdelení rolí v skupine, kto sa na čom podieľal, ako sme úlohu zvládli, aké boli ťažkosti pri realizácii projektu, na čo sme mimoriadne hrdí.). Aby prezentácia nebola len jednorazovým aktom, žiaci svoje produkty umiestnia na viditeľnom mieste triedy, alebo školy a internetovej stránke školy.

Činnosti realizované v rámci projektu:

1. „Moja rodná zem“:

- viesť žiakov ku kreativite v učení tým, že majú dostatok priestoru pre intenzívnu a tvorivú prácu,
- dosiahnuť prechod z reproduktívnej do produktívnej formy komunikácie

Očakávané výstupy:

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

- *prvé písmo hlaholika, písanie v hlaholike*
- umožniť žiakom dokonalejšie spoznávanie minulosti,
- rozvíjať záujem žiakov o kultúrne dedičstvo,

- oboznámiť žiakov s dejinami vzniku prvého písma, získať schopnosť kreatívneho vyjadrenia myšlienok formou písomného prejavu.

Predmet: Vlastiveda:

-orientácia na mape, vedieť určiť a zakresliť polohu Slovenska a susediacich štátov, oboznámenie sa s dejinami, prvé osídlenie

- vedieť pracovať s informáciami o Slovensku ako časti zeme a Zemi ako celku,
- orientovať sa v priestore, čítať z máp,
- vedieť zakresliť na slepej mape Európy, polohu Slovenska ,
- oboznámiť sa s historickými mapami.

Predmet: Výtvarná výchova:

- *vytvorenie vlastného písma*
- mať povedomie vlastnej kultúrnej identity, rozvíjať vlastné kultúrno-historické vedomie,
- byť tvorivý, vymyslieť vlastný druh písma.

2.„Tajomstvá hradov a zámkov“:

- viesť žiakov k ochrane a starostlivosti o kultúrne dedičstvo,
- získavať informácie o národnom kultúrnom dedičstve, vedieť ich spracovať ,
- veriť vo svoje schopnosti pozitívneho sebarozvoja,
- vytvárať vhodné podmienky potrebné pre prirodzený rast a vývoj dieťaťa v zmysle efektívnejšieho bytia.

Očakávané výstupy:

Predmet: Výtvarná výchova:

- vytvoriť *knihu tajomstvá hradov a zámkov, namaľovať niektoré z hradov a zámkov podľa fotografie.*
- naučiť žiakov poznať rozdiely medzi hradom a zámkom, oboznámiť s architektúrou stavieb

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra:

- *Vyhľadať povesti o hradoch a zámkoch, do vytvorenej knihy vpísať niektoré z povesti*
- naučiť žiakov rozoznať, čo je v danej povesti vymyslené a čo pravdivé.

3. „Chráníme bohatstvo našej malej krajiny“

- Cieľom tejto časti je porozumieť prírodným aspektom vplývajúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o prírodu a dianie v nej, získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale aj prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov.

Očakávané výstupy:

Predmet: Prírodoveda

Národné parky, charakterizovať ich, čím sú výnimočné, aké druhy rastlín a zvierat v nich žijú, aké sa v nich nachádzajú pohoria, rieky, jaskyne, mineráli.

- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému dedičstvu;
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu.

Predmet: Informatická výchova

Na webových stránkach vyhľadať národné parky Slovenska a základné informácie o nich /poloha, rozloha, chránené živočíchy a rastliny/

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej a regionálne úrovni.

4. „Ľudové tradície, naše kultúrne dedičstvo“:

-Cieľom je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania tradičnej kultúry,

- žiaci spoznávajú slovenskú kultúru jej históriu, zvyky a tradície, rešpektujú ju.

Očakávané výstupy:

Predmet Slovenský jazyk a literatúra

- viesť žiakov ku kultúrnej tradícii, k chápaniu spoločenských noriem, požiadaviek a životnej skúsenosti spoločenstva
- rozvíjať osobnostné predpoklady, prehlbovať individuálne schopnosti
- *spísať niektoré z tradičných slovenských tradícii a zvykov* (svadba, Vianoce, morena, Veľká noc...../

Predmet Výtvarná výchova

- vytvárať harmonické spolužitie, spolupracovať a vzájomne si pomáhať
- oboznámiť žiakov s rozmanitosťou slovenskej ľudovej kultúry,
- žiak spoznáva typické ťažiskové a kultúrne prejavy kultúry, dokáže vnímať rozdiely so súčasnou kultúrou, módou.
- *Vyšívaný slovenský kroj*

1. „Moja rodná zem“:

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

- *prvé písmo hlaholika, písanie v hlaholike*
- umožniť žiakom dokonalejšie spoznávanie minulosti,
- rozvíjať záujem žiakov o kultúrne dedičstvo,
- oboznámiť žiakov s dejinami vzniku prvého písma, získať schopnosť kreatívneho vyjadrenia myšlienok formou písomného prejavu.

Predmet: Vlastiveda:

-orientácia na mape, vedieť určiť a zakresliť polohu Slovenska a susediacich štátov, oboznámenie sa s dejinami, prvé osídlenie

- vedieť pracovať s informáciami o Slovensku ako časti zeme a Zemi ako celku,
- orientovať sa v priestore, čítať z máp,
- vedieť zakresliť na slepej mape Európy, polohu Slovenska ,
- oboznámiť sa s historickými mapami.

Predmet: Výtvarná výchova:

- *vytvorenie vlastného písma*
- mať povedomie vlastnej kultúrnej identity, rozvíjať vlastné kultúrno-historické vedomie,
- byť tvorivý, vymyslieť vlastný druh písma.

Hlaholika
Cyril a Metod

A B C D E F G H I K L M
N O P Q R S T UVW X Y Z
Napíšte svoje meno a priezvisko

10. 3. 2015

Svätopluk

Jeden z prvých štátov na našom území sa volal Veľkomoravská ríša. Jej významných panovníkom bol Svätopluk. Dal do svojej krajiny v roku 863 zavolať bratov Cyrila a Metoda, ktorí vymysleli nové písmo – hlaholiku a v reči starých Slovanov písali knihy.

v Moravskom kniežatve vládol Mojmír I
v Nitrianskom knžatve vládol knieža Pribina

Moravy kniežaťa Rastislava prišli bratia zo Solana Konštantín a Metod, aby medzi Slovanmi šírili kresťanstvo.

Konštantín neskôr vstupil do kláštora a prijal neno Cyril.
biblia aj texty bohoslužieb preložili do staroslovienčiny – jazyka Slovanov a vytvorili prvé písmo hlaholiku.

Mojmír so svojím vojskom Pribinu z Nitry vyhnal a nitrianske kniežatstvo pripojil k Moravskému, takto vznikla

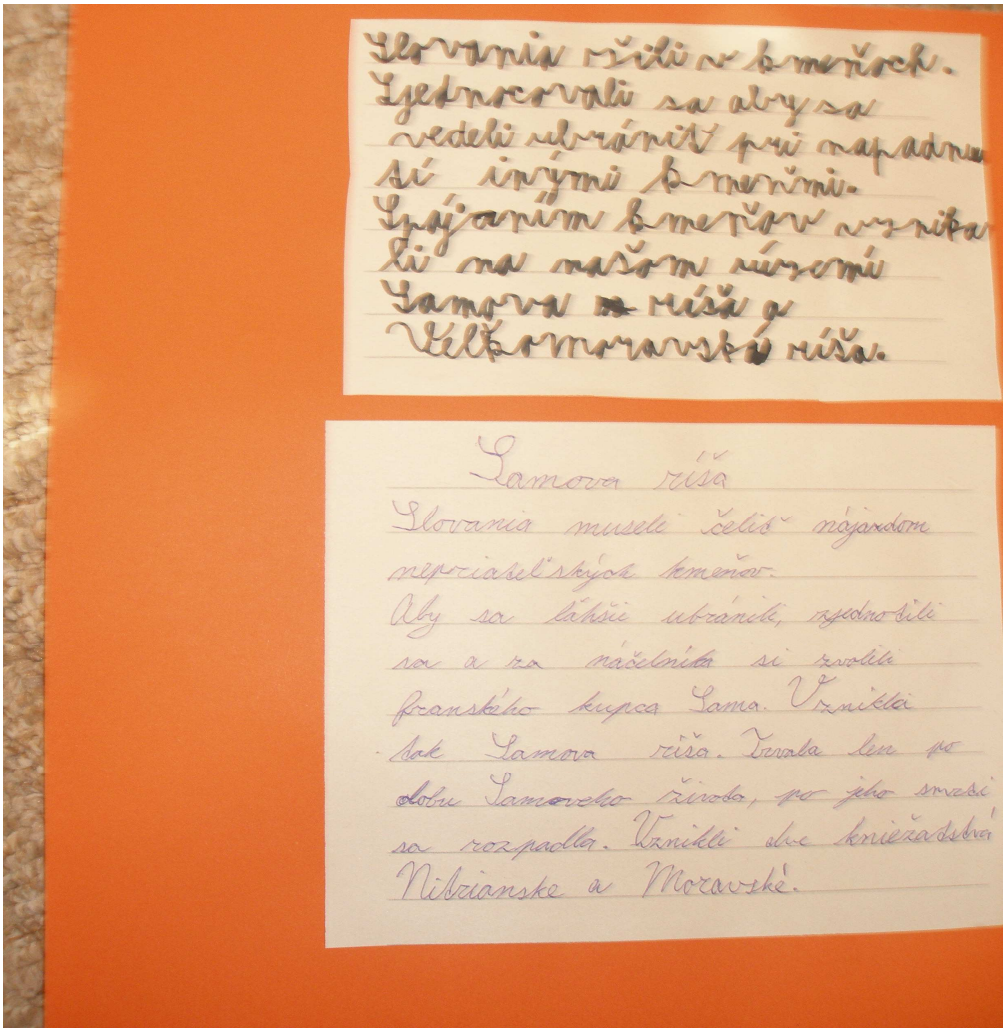

Slovania žili v kmeňoch.
Zjednocovali sa aby sa
vedeli ubrániť pri napadnu
tí inými kmeňmi.
Spojením kmeňov vznikla
ši na našom území
Samova ríša a
Veľkomoravská ríša.

Samova ríša

Slovania museli čeliť nájazdom
nepriateľských kmeňov.
Aby sa lepšie ubránili, spojili sa
sa a za náčelníka si zvolili
francúzskeho kupca Sama. Vznikla
tak Samova ríša. Trvala len po
dobu Samovho života, po jeho smrti
sa rozpadla. Vznikli dve kniežatstvá
Nitrianske a Moravské.

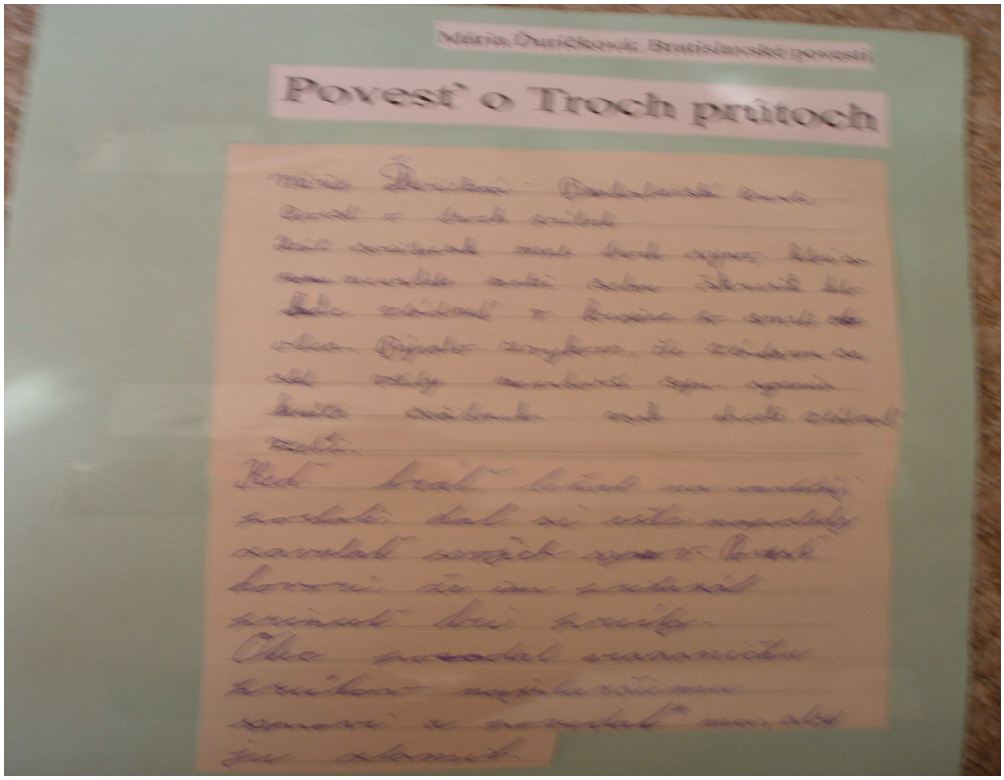

Mária Ďuríčková: Bratislavské povesti

Povesť o Troch prútoch

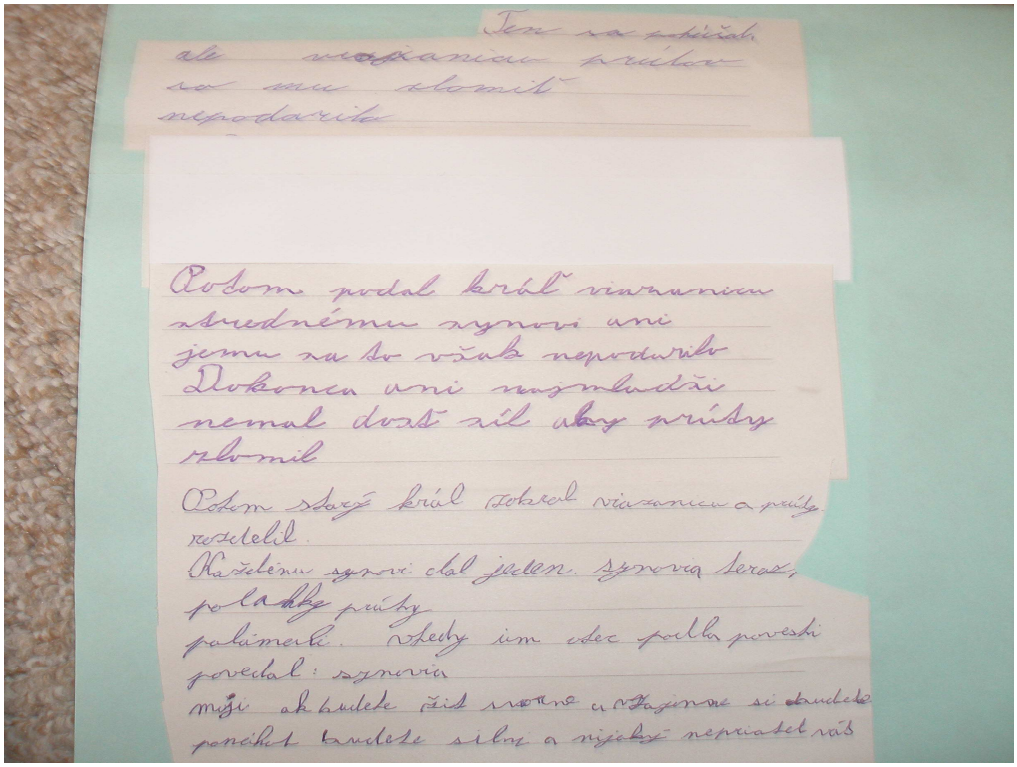

Ten sa potúžal,
ale viazanicu prútov
sa mu zlomiť
nepodarilo

Potom podal kráľ viazanicu
strednému synovi ani
jemu sa to však nepodarilo
Dokonca ani najmladší
nemal dosť síl aby prúty
zlomil

Potom starý kráľ zobral viazanicu a prúty
rozdelil.
Každému synovi dal jeden. Synovia teraz,
polahky prúty
palámali. Vtedy im otec podľa povesti
povedal: synovia
moji ak budete žiť svorne a vzajomne si budete
pomáhať budete silný a nijaký nepriateľ váš

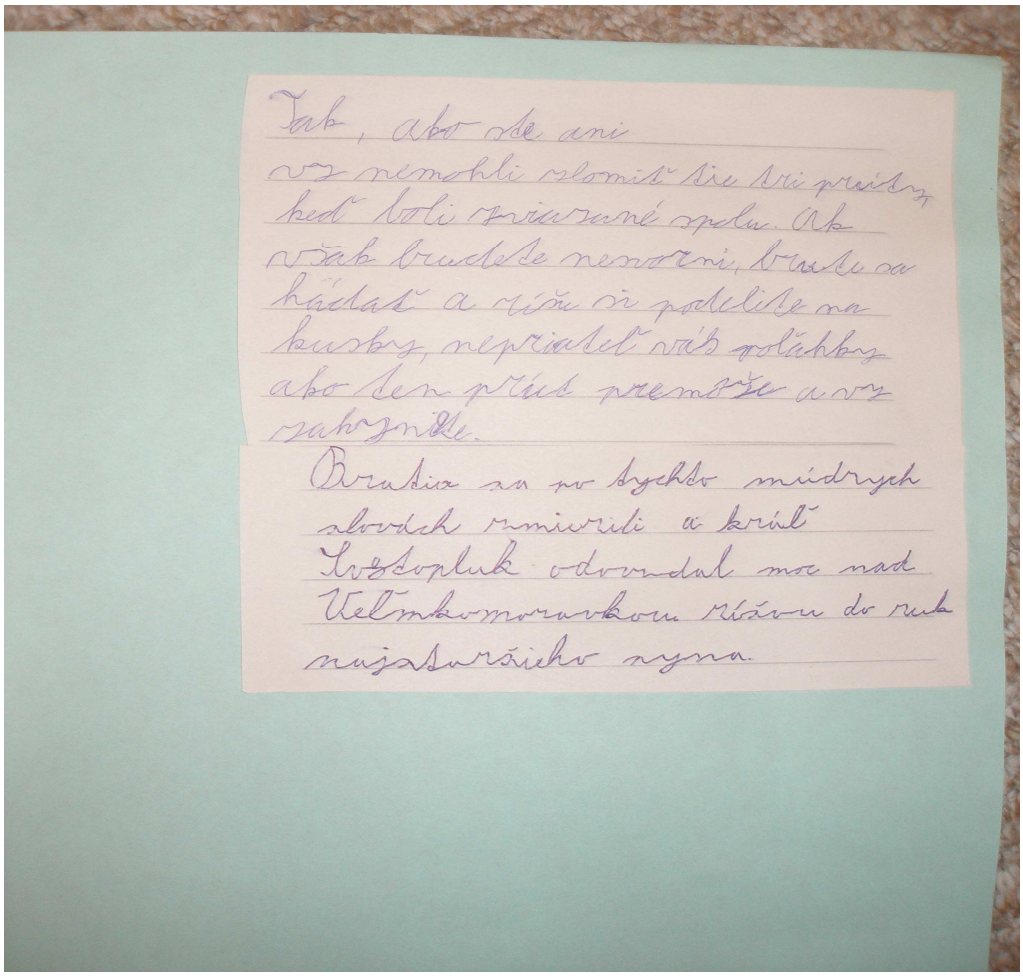

Tak, ako ste ani
vy nemohli zlomiť tie tri prúty,
keď boli zviazané spolu. Ak
však budete nesvorní, bude sa
hádať a ríšu si podelite na
kusky, nepriateľ váš poľahky
ako ten prút premôže a vy
zahynete.

Bratia sa po tychto múdrych
slovách zmierili a kráľ
Svetopluk odovzdal moc nad
Veľmkomoravkou ríšou do ruk
najstaršieho syna.

A Á Ä B C Č D Ď Dz Dž E É F
G H Ch I Í J K L Ľ M
N Ň O Ó Ô P Q R S Š T Ť U Ú
V X Y Z Ž
Jer tvrdý
Jer mäký
Jen
On
Jon

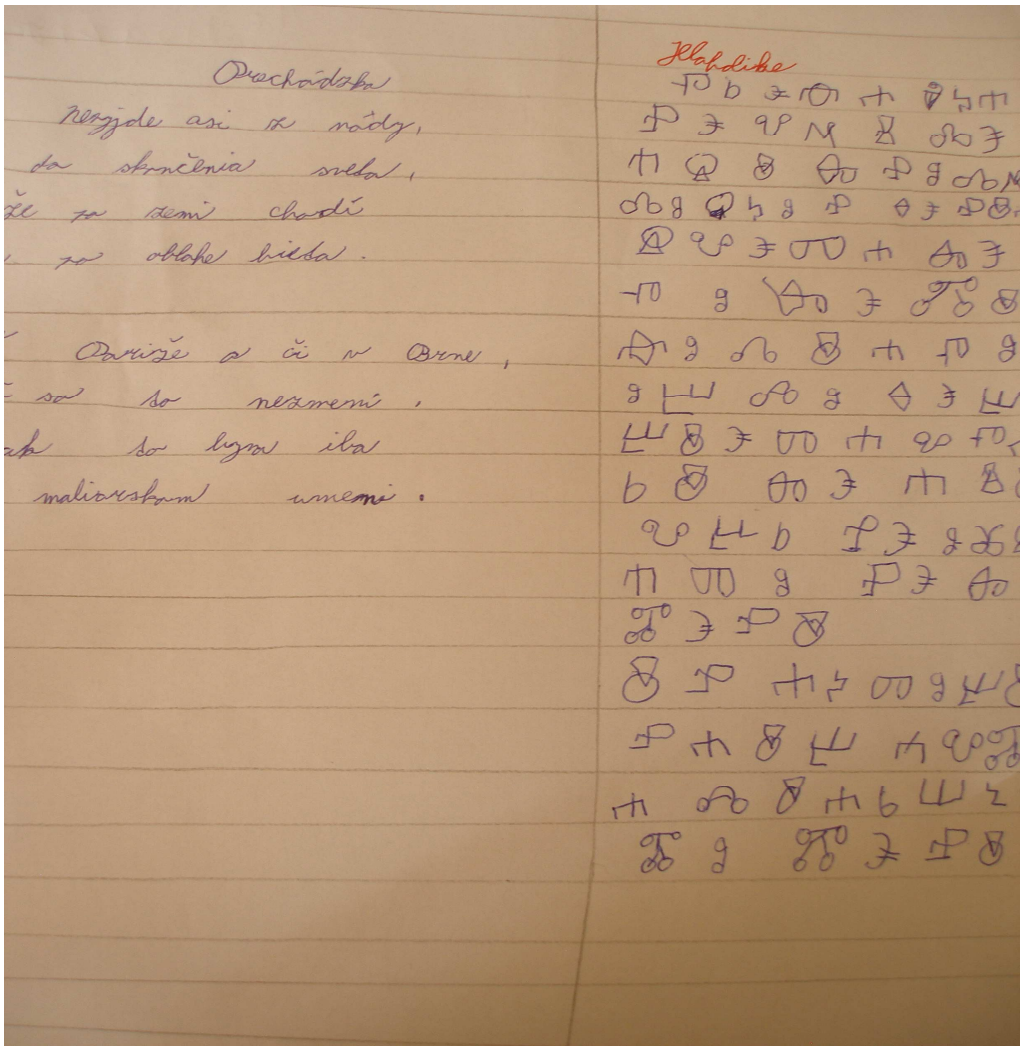
Prechádzka
Klobúčik

Prechádzka	Klohábika
Nevyjde asi z módy,	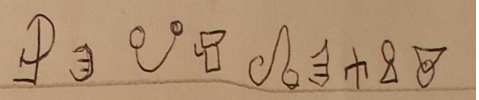
do skončia sveta,	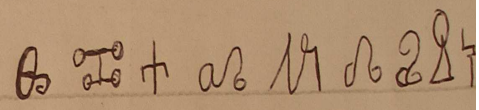
že po zemi chdí a po oblahe.	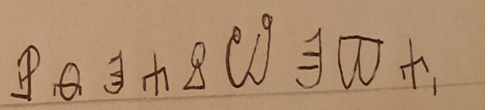
V Paríži a či v Rene,	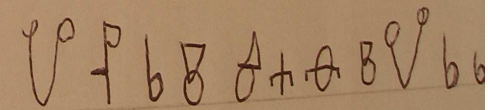
už sa to nezmení.	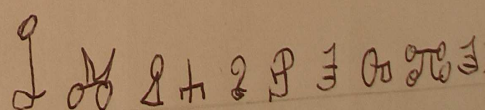
Inak to bývá iko	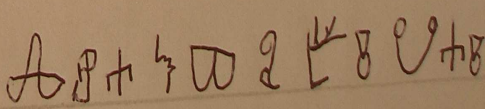
maliarskom vremení.	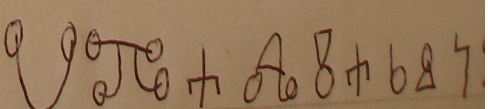
TRICIAŽIGOVA	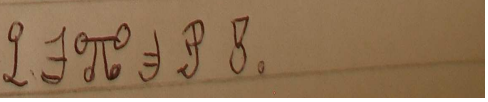

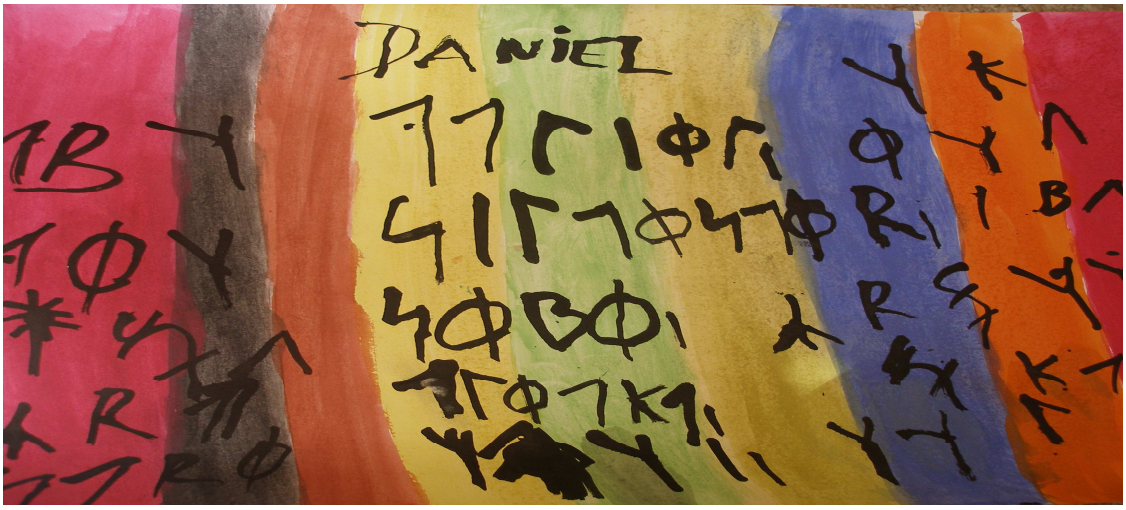
DANIEL

B C D E F G H I J K L M N O P

B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V

Písanie husacím perom

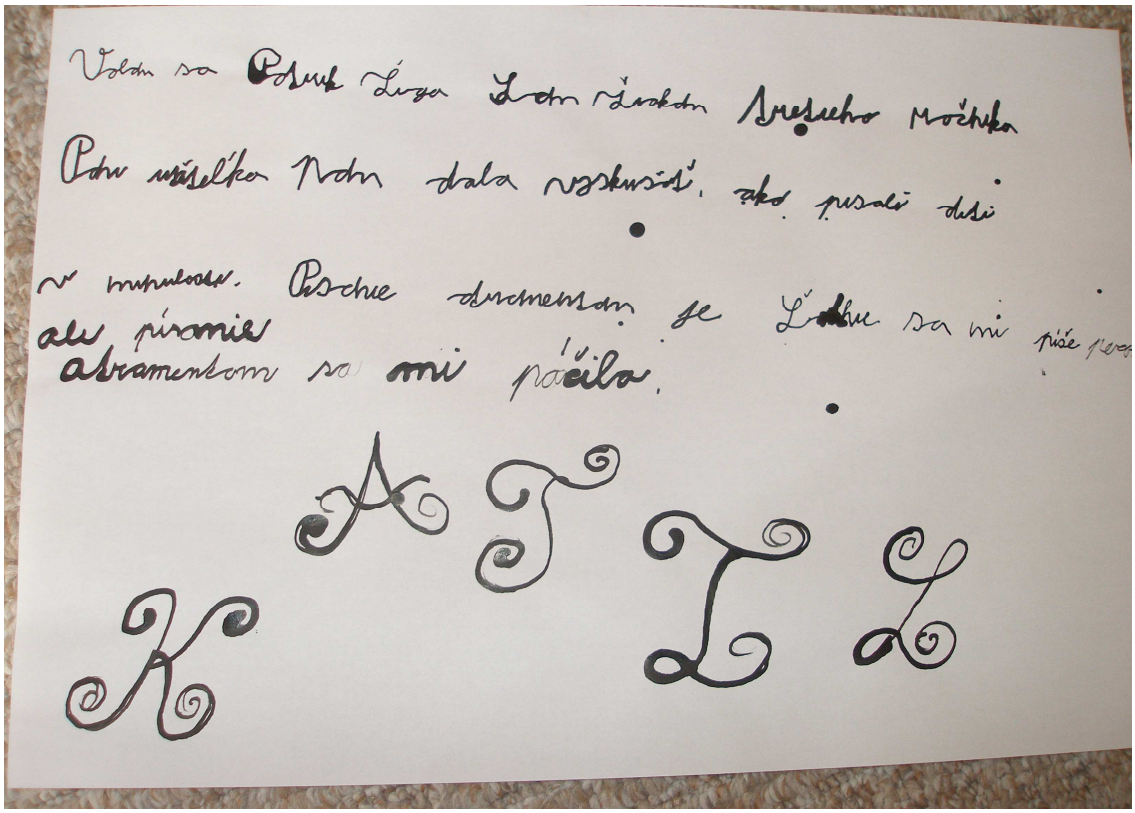

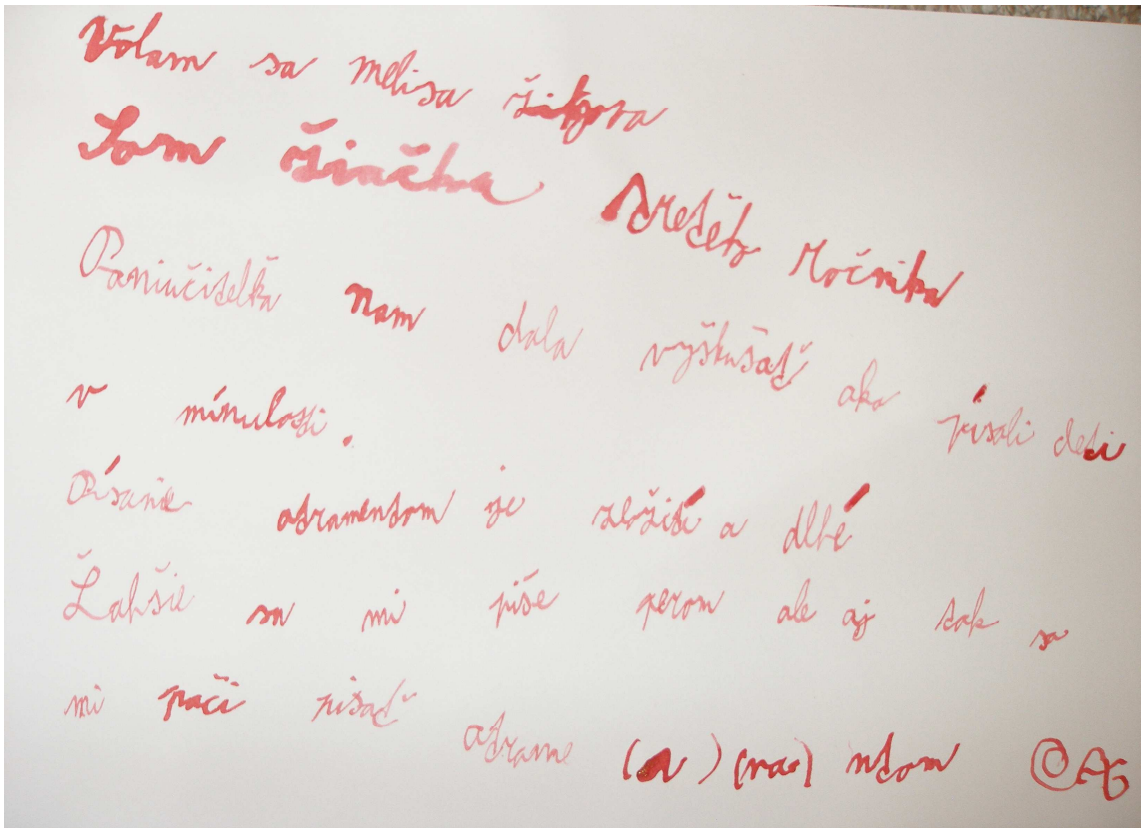

Moja tajná abeceda

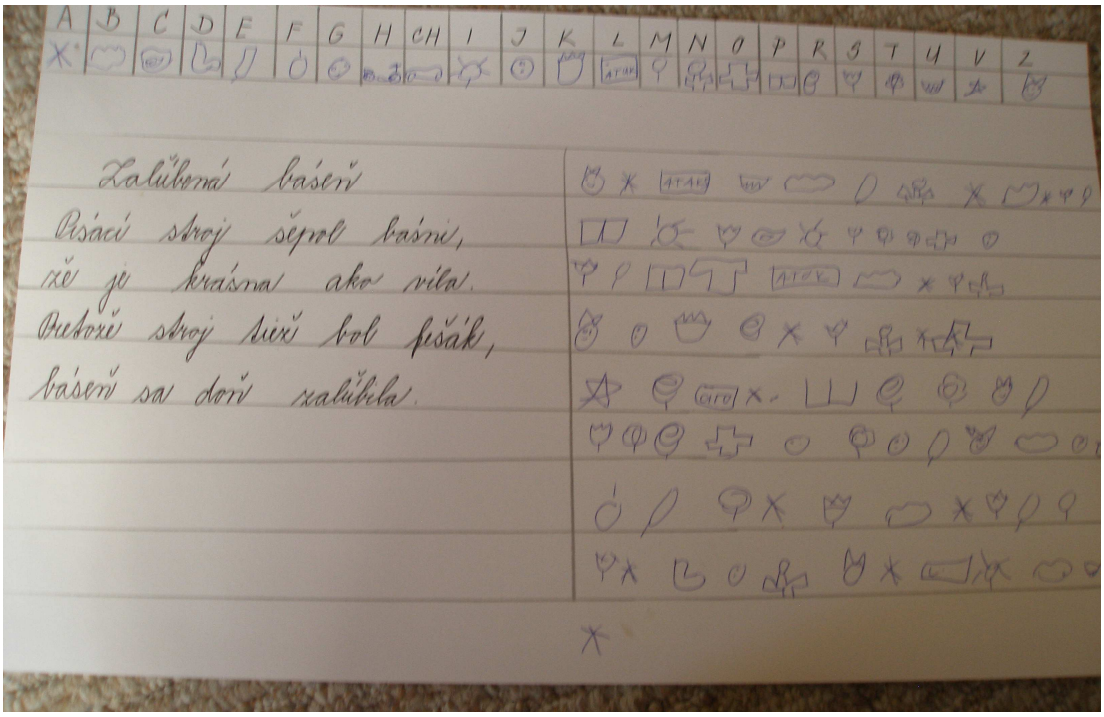

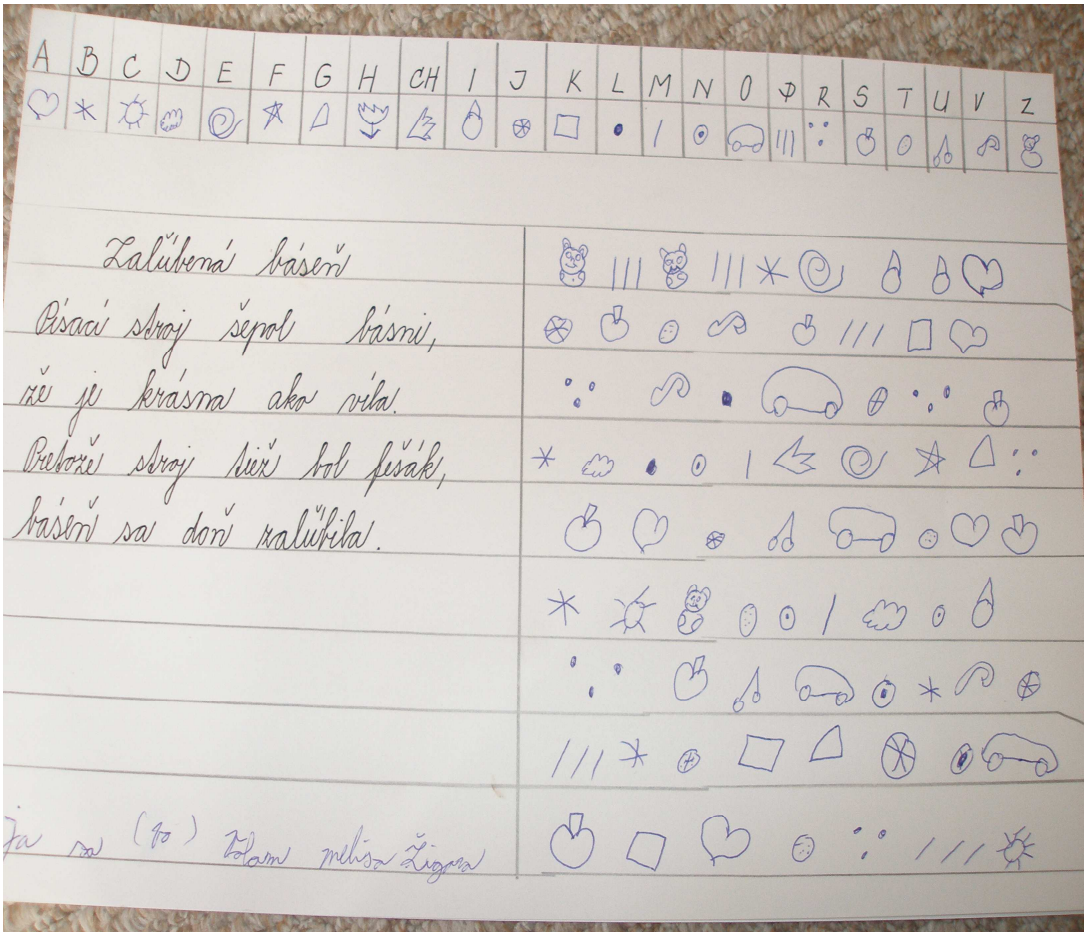

Anton Bernolák vytvoril prvú spisovnú slovenčinu na základe nárečia z okolia Trnavy.
Ľudovít Štúr upravil spisovnú slovenčinu do dnešnej podoby. Ako základ pre ňu si vybral stredoslovenské nárečie.

Naša abeceda má 46 písmen

Náš jazyk je spisovná slovenčina, ktorá sa používa v školách v televízii, v rozhlase, sú ňou písané knihy.
Za vznik spisovnej slovenčiny vďačíme Antonovi Bernolákovi a Ľudovítovi Štúrovi

24. 3. 2015
Ako vznikol spisovný slovenský jazyk
O vzniku nášho jazyka sa zaslúžili najmä Anton Bernolák a Ľudovít Štúr.

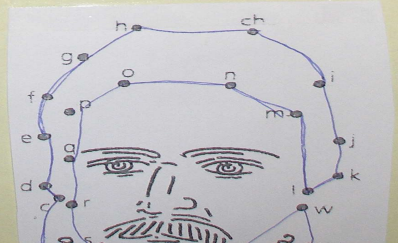

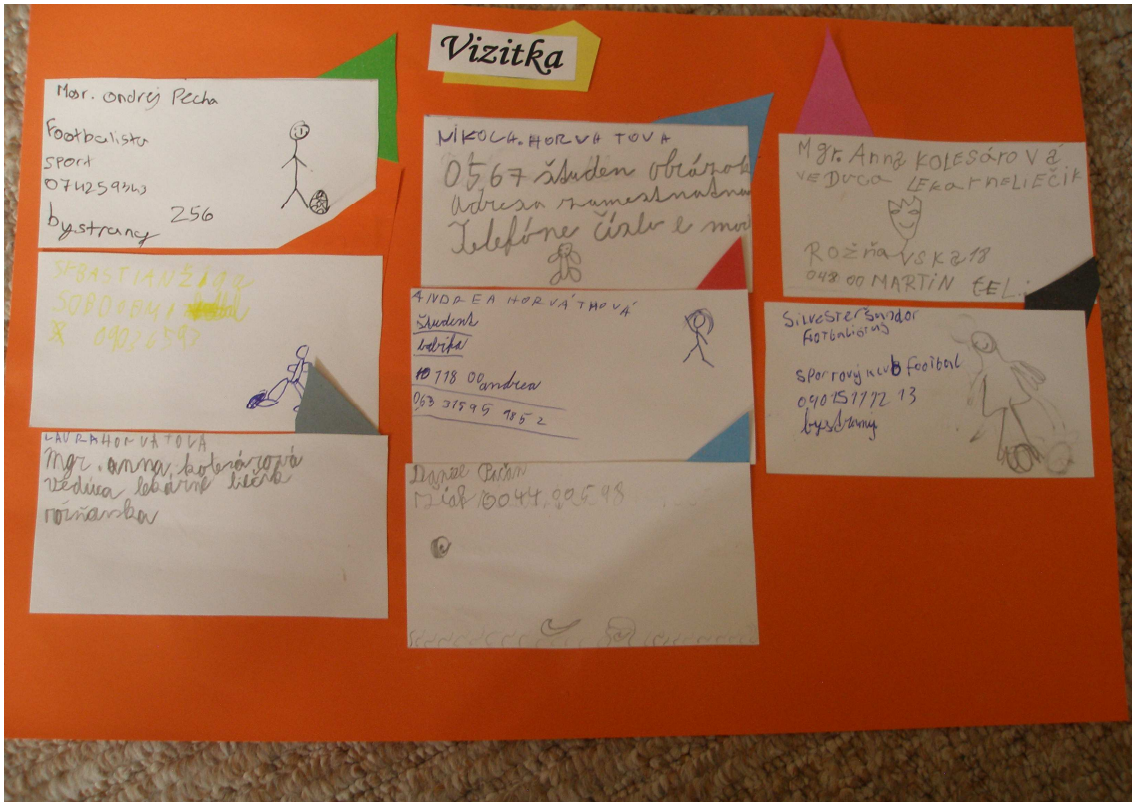
Vizitka
Mgr. Ondrej Pecha
Footbalista
sport
bystrany
256
MIKOLA HORVATOVA
ANDREA HORVÁTHOVÁ
Mgr. Anna KOLESÁROVÁ
Silvester Sandor
Footbalista
bystrany

Daniel Pačan
futbalista
chcem byť
SEBASTIAN
Blanka Horváthová
kuchárka
Andrea Horváthová
modelka
Anežka Šandorová
zadernička

Vlastiveda: mapa

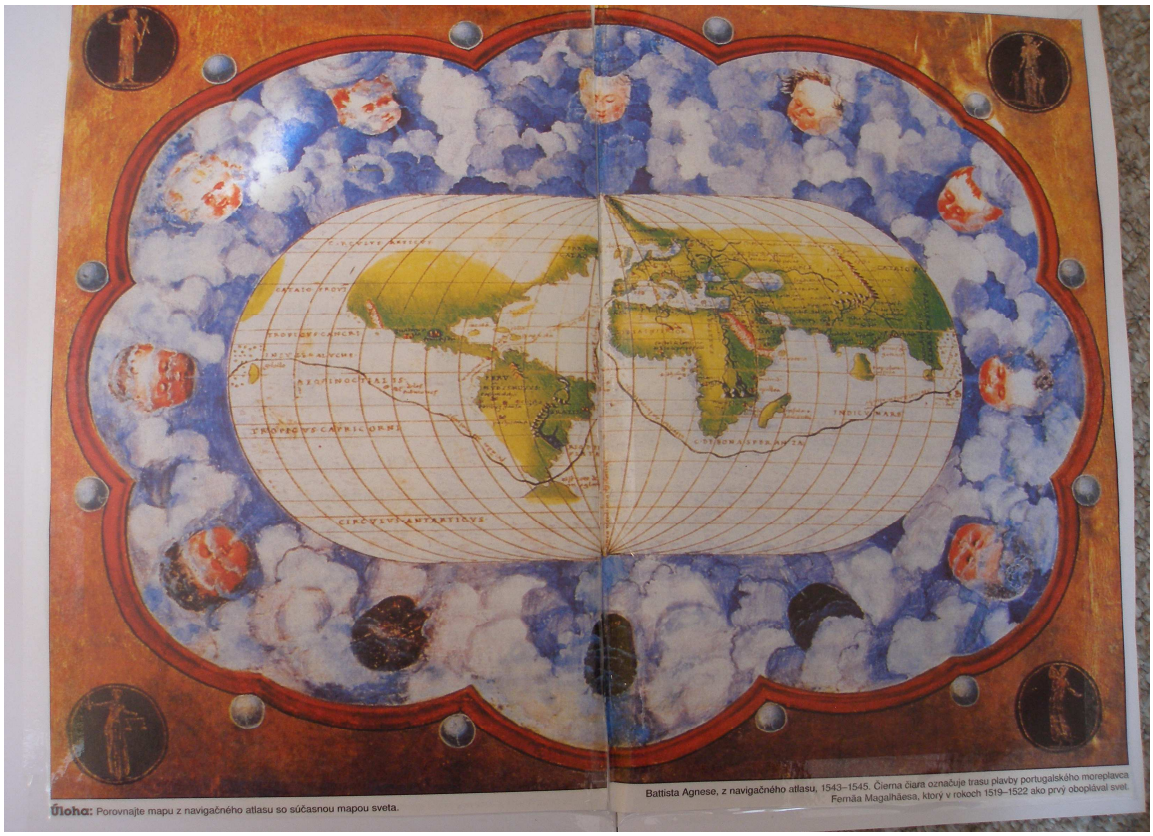

Úloha: Porovnajte mapu z navigačného atlasu so súčasnou mapou sveta.

Battista Agnese, z navigačného atlasu, 1543–1545. Čierna čiara označuje trasu plavby portugalského moreplavca Fernãa Magalhãesa, ktorý v rokoch 1519–1522 ako prvý oboplával svet.

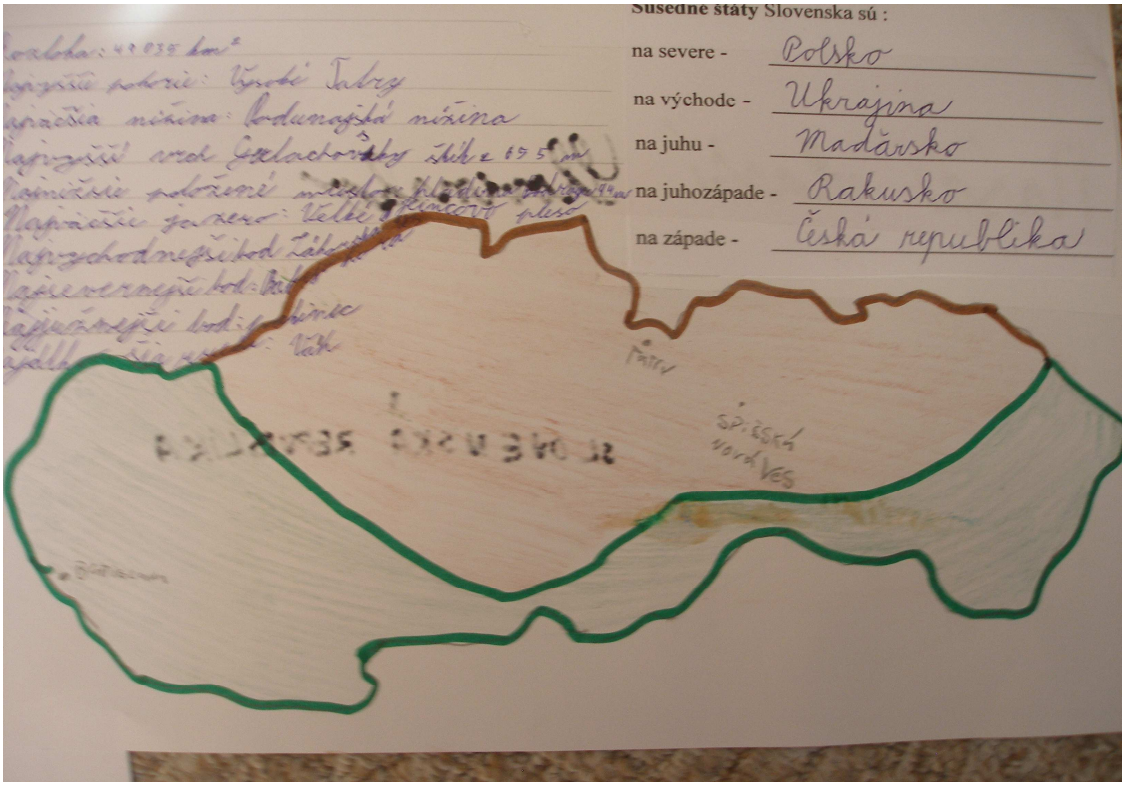
Susedné štáty Slovenska sú :
na severe - Poľsko
na východe - Ukrajina
na juhu - Maďarsko
na juhozápade - Rakusko
na západe - Česká republika
Tatry
Spišská Nová Ves

Európa
NÓRSKO
RUSKO
VEĽKÁ BRITÁNIA
NEMECKO
PL
ČR
SR
A
H
U
FRANCÚZSKO
TALIANSKO
RUMUNSKO
BULHARSKO

Slovensko a susedia
WWW.DOBRE NAPADY.INFO
2+10
6+5
1+10
6+9
7+7
5+7
8+4
3+8
7+4
5+6
9+2
7+6
Česko
Poľsko
SLOVENSKO
Ukrajina
Rakúsko
Maďarsko
11 - červená, 12 - modrá, 13 - zelená, 14 - bledomodrá, 15 - žltá
Erb na vlajke Slovenska vyfarbi nasledovne: kopce - modrou, kríž bielou, pozadie červenou.

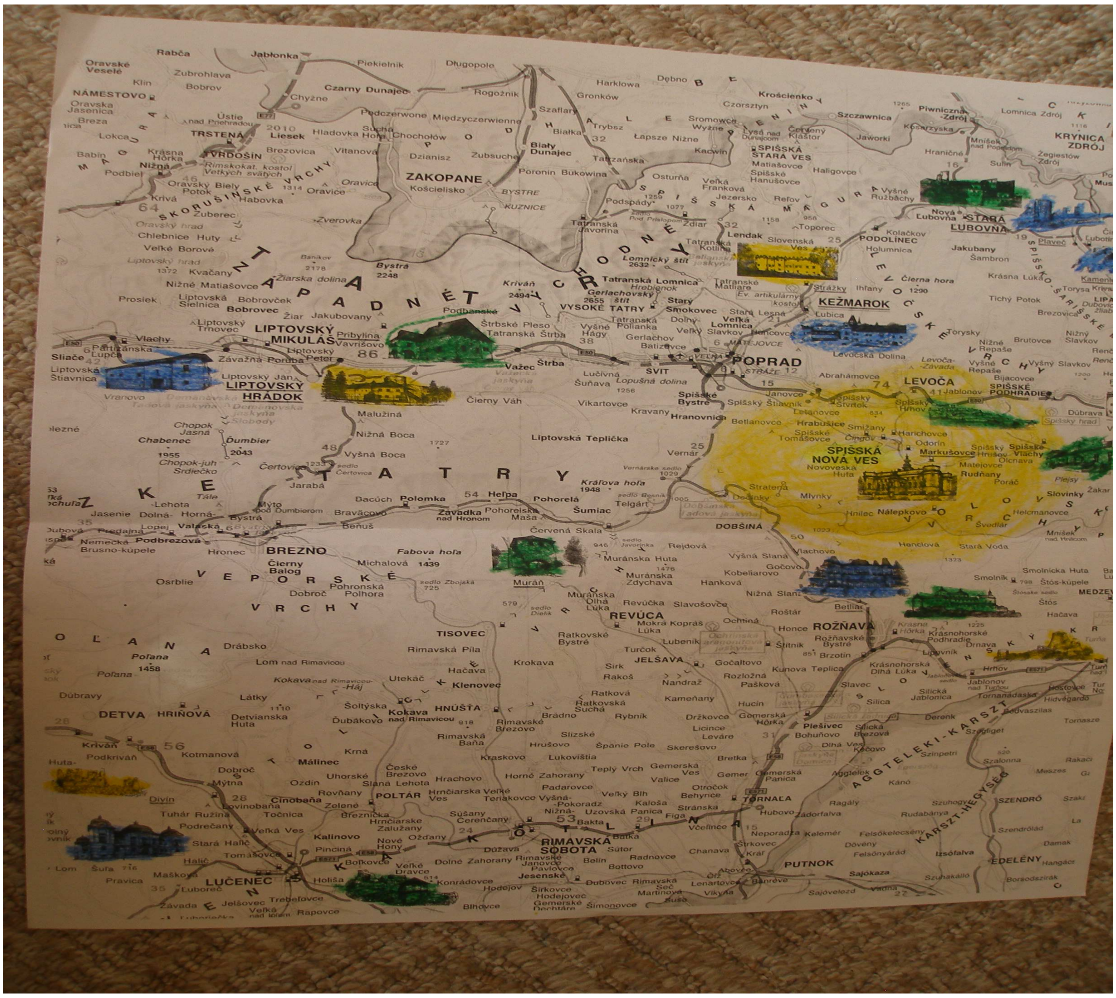
ZAKOPANE
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ
LIPTOVSKÝ HRÁDOK
POPRAD
KEŽMAROK
LEVOČA
SPIŠSKÁ NOVÁ VES
STARÁ ĽUBOVŇA
BREZNO
REVÚCA
ROŽŇAVA
RIMAVSKÁ SOBOTA
LUČENEC
DETVA
HRIŇOVÁ
TISOVEC
DOBŠINÁ
JELŠAVA
PUTNOK
TRSTENÁ
TVRDOŠÍN
NÁMESTOVO
PODOLÍNEC
SPIŠSKÁ STARÁ VES
VYSOKÉ TATRY
T A T R Y

2.„Tajomstvá hradov a zámkov“:

- viesť žiakov k ochrane a starostlivosti o kultúrne dedičstvo,
- získavať informácie o národnom kultúrnom dedičstve, vedieť ich spracovať ,
- veriť vo svoje schopnosti pozitívneho sebarozvoja,
- vytvárať vhodné podmienky potrebné pre prirodzený rast a vývoj dieťaťa v zmysle efektívnejšieho bytia.

Očakávané výstupy:

Predmet: Výtvarná výchova:

- vytvoriť *knihu tajomstvá hradov a zámkov, namaľovať niektoré z hradov a zámkov podľa fotografie.*
- naučiť žiakov poznať rozdiely medzi hradom a zámkom, oboznámiť s architektúrou stavieb

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra:

- *Vyhľadať povesti o hradoch a zámkoch, do vytvorenej knihy vpísať niektoré z povesti*
- naučiť žiakov rozoznať, čo je v danej povesti vymyslené a čo pravdivé.

Bojnický zámok - Čierna pani

Na Bojnickom zámku žil veľmi vážený pán spolu so svojou vernou a oddanou manželkou, povahou ako anjel. Pomoc u nej našiel každý, až do jedného dňa. Pán hradu sa vrátil domov, kde natrafil na závistlivcov. Ľudia mu nahovorili že mladá pani hradu ho podvádzala. Zloprajná rodina a falošní svedkovia prinútili porotcov k neobvyklému rozsudku.

Zámocká pani je povinná skočiť aj spolu s dieťaťom, ktoré sa narodili po jeho odchode zo zámku na vojnu z Huňadyho veže do kamennej priekopy. V prípade jej neviny sa jej nič nestane,v prípade že zhrešila skončí jej život na dne priekopy.

V nešťastní deň sa zhromaždili Bojničania a čakali čo sa stane. Nestalo sa tak. Zámocká pani aj spolu s jej dieťaťom bola pripravená na skok z veže. Miesto pádu na dno priekopy ju aj jej dieťa vynieslo vysoko do neba.

Porota spolu s pánom hradu chceli odísť, len zrazu začuli hluk a zrútenie sa do priekopy. Na mieste kde mala skončiť zámocká pani našli roztrhané šaty a rozbité hlavy s vyplazenými jazykmi. Boli to hlavy klebetníkov a závistlivcov. Trest za ich smrteľné hriechy. Zámocky pán odišiel navždy do kláštora.

Bojnický zámok

Gróf Ján František Pálffy

Život mladého Jána Františka bol plný rodinných problémov. Ako 16-ročnému mu umrela matka a o sedem rokov neskôr i otec. Ostala mu len o dva roky mladšia sestra Gabriela, s ktorou si ale nikdy nerozumel. Dedičstvo, ktoré zdedil po otcovi, bolo síce rozsiahle, ale veľmi zadlžené. Po dlhých rokoch majetky z dlžôb vytiahol a zveľadil ich. Keď nazbieral dosť financií, cestoval po Európe. Cestovanie a zberateľstvo boli jeho veľkou záľubou.

Vo veku 42 rokov sa stal bratislavským županom. Hlavný príjem z postu župana venoval bratislavskej chudobe. Založil meštiansku školu v Šamoríne a pomohol založiť Penzijný ústav.

Bojnický zámok.

Jedna z najdôležitejších častí jeho života sa spája s prestavbou Bojnického zámku. Hrad zdedil v katastrofálnom stave. Najprv uvažoval o jeho predaji, no postupom času sa rozhodol pre prestavbu. Pravdepodobne pod vplyvom gotickej architektúry Francúzska a renesančnej architektúry Talianska, ktoré ho zaujali na cestách po Európe, sa za pomoci architekta Jozefa Huberta pustil do rekonštrukcie. Hrad sa po prestavbe mal stať reprezentatívnym sídlom pre jeho umelecké zbierky.

Grófka Gabriela Pálffy /sestra/

Gróf Ján František Pálffy zomrel ako starý mládenec. Napísal testament v ktorom Bojnický zámok odkazuje múzeu. Po jeho smrti sa o zámok prihlásilo 35 dedičov, len jeho sestra Gabriela mala sedem detí .

Povesť o Spišskom hrade

Hlavná postava: Hedviga

Vedľajšie postavy: sestra Barborka, kráľ Filip, kráľ Mikuláš, [illegible]

Úvod: Kráľ Filip [illegible] bojoval s kráľom Mikulášom. [illegible] Barborka [illegible] Hedvigu.

Jadro: Hedviga [illegible] Barborka [illegible] pretože sa [illegible]. Barborka [illegible] Mikulášovi [illegible] a [illegible] hrad, [illegible] kráľ Filip.

Záver: Hedviga sa [illegible]. Od tých čias sa po nociach prechádza [illegible] Hedviga a plače.

Spišský hrad

Filip mal dcéru Barborku a sestru Hedvigu. Hedviga musela strážiť svoju neterku Barborku lebo Filip išiel bojovať s Mikulášom vládcom Ľubovnianskeho hradu. Hedviga pri strážení Barborky sa zabudla lebo sa popritom zamilovala do Igrica Leška. Barborku uniesli Mikulášovi spojenci a dali ju nepriateľovi Mikulášovi ktorý ju zhodil z hradu k Filipovým nohám. Filip sa vrátil späť na svoj hrad aj spolu s mŕtvou Barborkou. Hedviga sa od smútku pomiatla a skočila z hradieb Spišského hradu. Od tých čias sa po nociach prechádza Hedviga bezruká a žalostne plače.

Spišský hrad

Štefan Zápoľský

Štefan Zápoľský bol ženatý s Hedvigou, dcérou kniežaťa Přemysla Tešínskeho z poľského panovníckeho rodu Piastovcov. Mal tri deti - synov Jána a Juraja a dcéru Barboru. Juraj zomrel po bitke pri Moháči. Dcéra Barbora sa vydala za poľského kráľa Žigmunda I. Jagelonského, zomrela však už dva roky po sobáši. Syn Ján Zápoľský bol v roku 1526 časťou uhorskej šľachty zvolený za uhorského kráľa.

Hedviga Tešínska

Hedviga a Štefana mali spolu štyri deti: dvoch synov, Jána a Juraja a dve dcéry, Barbaru a Magdalénu. Jedným z Hedviginých životných cieľov bolo zabezpečenie dobrých známostí pre svoje deti, snažila sa nájsť svojim synom čo najlepšie manželky.

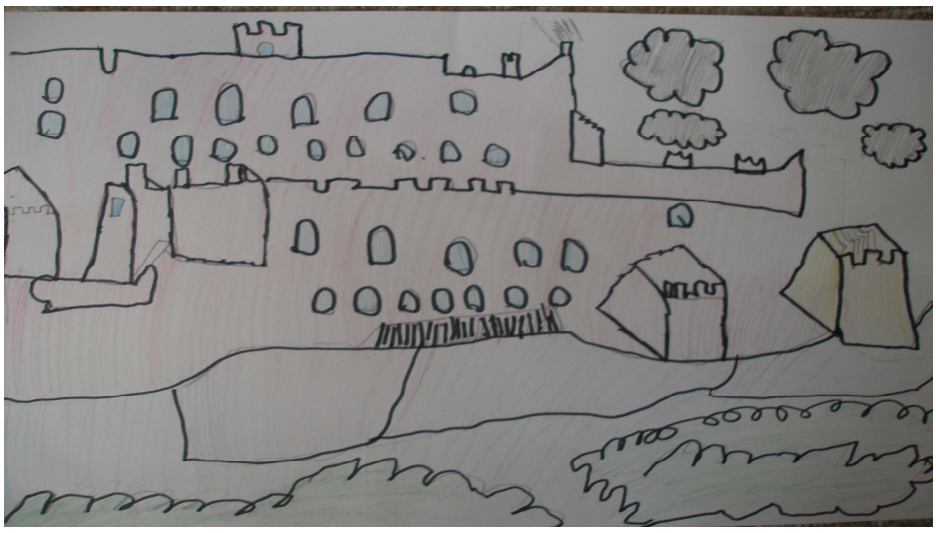

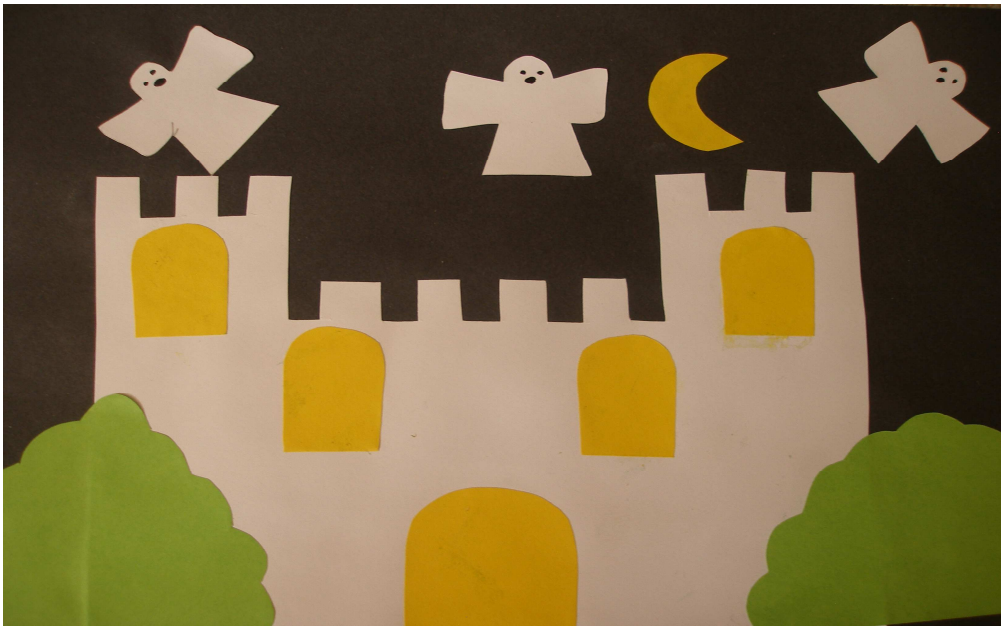

Oravský hrad

Podľa povesti žil kedysi na Orave starý boháč, ktorý mal všetko na čo si len pomyslel. Jediné, čo mu chýbalo bol už len vlastný hrad. Rozhodol sa preto, že si dá hrad postaviť. Keďže už bol veľmi starý a vedel, že by sa jeho dokončenia nemusel dožiť, uzavrel zmluvu s diablom, ktorá spočívala v tom, že ak diabol boháčovi hrad postaví z večera do rána na strmom brale, kým kohút tri krát zakikiríka, vezme si dušu starého boháča so sebou do pekla. Keď kohút nadránom zakikiríkal po tretí krát, stavba stále nebola hotová. Diablovi zostali ešte tri obrovské balvany. Zo zlosti, že stávku prehral, šmaril tieto tri obrovské balvany do diaľky. Traduje sa, že jeden z týchto balvanov je v Orave, druhý v Dolnej Lehote a tretí na vrchu Šibenica, kde počas protihabsburského povstania popravili jeho vodcu, Gašpara Piku.

Oravský hrad

Šľachtický rod Turzovcov

Juraj Turzo

Juraj Turzo bol bojovník proti Turkom (zúčastnil sa na všetkých významných protitureckých bitkách), známy diplomat, podporovateľ Slovákov a protestantizmu. Od roku 1598 bol radcom cisára Rudolfa II., od roku 1599 kráľovský pohárnik, od roku 1602 kapitán preddunajského vojska a hlavný veriteľ novozámockej posádky. Ako palatín v roku 1610 odčlenil luteránsku (evanjelickú a. v.) cirkev od katolíckej. Dôsledne uplatňoval právo „Cius regio, eius religio“ (koho panstvo, toho náboženstvo).
V Žiline od 28. do 30. marca 1610 sa konala prvá zákonodarná synoda Evanjelickej cirkvi na Slovensku. Medzi ústrednými postavami Žilinskej synody bol aj palatín Juraj Thurzo.[1]
Počas stavovského Bočkajovho povstania sa nepridal na stranu povstalcov a preto sa stali jeho majetky cieľom rabovania. V roku 1605 Bočkajovi vojaci vydrancovali jeho Bytčianske panstvo a vyrabovali aj hrobku jeho otca. Časť ulúpených vecí sa našla v obci Bodiná. Turzo niektorých dedinčanov dal bez súdu a riadneho vyšetrenia obesiť a obec dal podpáliť. Neskôr sa zistilo, že dedinčania boli nevinní a veci si ukryli v dedine Bočkajovi vojaci. Lúpežného rytiera Telekesiho pozval do Bytče pod zámienkou udelenia amnestie. Keď lúpežný rytier prišiel, dal ho Turzo uväzniť. Neskôr ho poslal do Bratislavy a odtiaľ na popravu. Juraj Turzo nie vždy ctil spravodlivosť. Istému drobnému zemanovi zabral neprávom jedenásť dedín. V dlhotrvajúcom súdnom spore sa rozhodlo v neprospech Juraja Turzu.

Ako obdivovateľ humanizmu bol mecenášom mnohých umelcov a vzdelancov. Zo svojho sídla v Bytči vytvoril významné kultúrne centrum, kde sa konali divadelné predstavenia, koncerty, teologické a filozofické dišputy a podobne, a kde mal veľkú knižnicu.
Jeho agenda sa viedla sčasti v slovenčine a zastával sa Slovákov v národnostných sporoch.

Jeho prvá manželka bola Žofia Forgáčová

Oženil sa s ňou v Hertníku dňa 15. novembra 1585. Ich manželstvo trvalo iba päť rokov, Žofia umrela pri pôrode v roku 1590 vo veku 22 rokov. Z tohto manželstva vzišiel syn František (* 1586), ktorý ale zomrel krátko po narodení. V manželstve sa okrem neho narodili aj dve dcéry Zuzana a Judita. Zuzana mala štyroch manželov, Judita (* 1585 - † 1637) sa v roku 1607 vydala za baróna Andreja Jakušiča.

Jeho druhá manželka bola barónka Alžbeta Coborová

Oženil sa s ňou v Šaštíne. V tomto manželstve sa narodilo deväť detí, ale niektoré zomreli v detskom veku. Dospelého veku sa dožilo päť dcér (Barbora, Helena, Mária, Katarína a Anna) a syn Imrich (* 1598 - † 1621), ktorý sa stal dedičom Juraja VII. Turzu. Imrich zomrel náhle v roku 1621 ako 23-ročný. V nehistorických prameňoch sa uvádza, že bol zavraždený na podnet syna Alžbety Bátoriovej Pavla Nádasdyho.

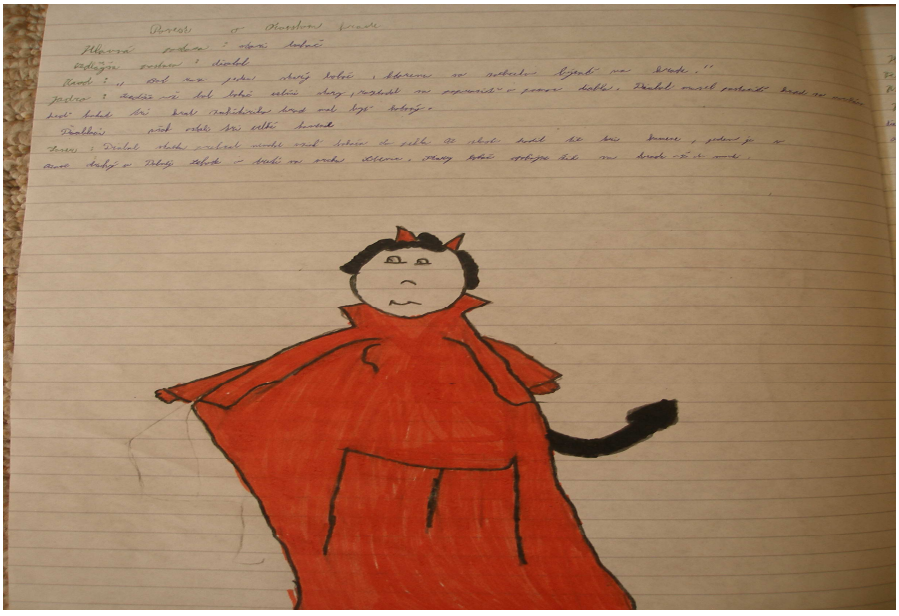

Trenčiansky hrad

K hradnej studni sa viaže povesť o láske tureckého šľachtica Omara ku krásnej Fatime, zajatkyni trenčianskeho hradného pána Štefana Zápoľského.

Aby Fatimu vyslobodil, prisľúbil Omar, že vykope na Trenčianskom hrade v tvrdej skale studňu. Po tri roky kopal so svojimi druhmi, až skala skutočne vydala vodu, z kopáčov však prežili iba nemnohí. Prvú čašu vody Omar podal Zápoľskému so slovami: "Vodu máš Zápoľský, ale srdce nemáš". Keď Omar odvážal oslobodenú Fatimu na koni z hradu, zachytil sa jej závoj na šípovom kríku. Na tom mieste dodnes stojí najstarší hostinec v Trenčíne, nazývaný "Fatima", alebo v skorších časoch i "Závoj.

Trenčiansky hrad

Žigmund Luxemburský

Žigmund bol významný európsky politik vrcholného stredoveku. Bojoval s Turkami, zaslúžil sa o reformu cirkvi (koncily v Kostnici a v Bazileji), reformoval ríšu. V týchto snahách často býval osamotený. Ako prvý vytvoril podunajské súštátie, ktoré pozostávalo z uhorského a českého kráľovstva a nemeckej ríše a zrejme malo byť hrádzou proti dravej osmanskej expanzii. K jeho ďalšiemu rozšíreniu smeroval tiež sobáš Žigmundovej dcéry Alžbety s rakúskym arcivojvodom Albrechtom V. Habsburským, ktorý bol predurčený za dediča Žigmundových dŕžav.
Počas celej svojej vlády Žigmund musel bojovať proti rôznym nepriateľom: proti Turkom (od roku 1389), proti viacerým uhorským magnátom, proti Vladislavovi II. Jagelovskému z Poľska (1395 – 1412), proti Ladislavovi Neapolskému (1403), proti husitom (1419 – 1437) a proti Benátkam (opakovane).
V Uhorsku bol prevažne neobľúbený, pretože hneď na začiatku dal Moravanom do zálohy západné Slovensko, ďalej preto, že kruto postupoval proti odporcom, ale najmä preto, že štedro obdarúval svojich prívržencov (dve tretiny z dovtedajších kráľovských majetkov dal do trvalej držby prevažne veľmožom a z ich vplyvu sa potom nevedel vymaniť). V šľachtickej tradícii je považovaný za falošného, vierolomného a pomstychtivého panovníka. Na druhej strane neslobodno zabudnúť, že pomerne úspešne bránil juh Uhorska proti všemožným nepriateľom.
Aj v Česku bol neobľúbený, tu však pre upálenie Jána Husa (po jeho upálení dostal prezývku „liška ryšavá“). Husitská revolúcia v Čechách mu napokon bránila prevziať vládu v Českom kráľovstve celých 16 rokov

Mária z Anjou

Prvá manželka Žigmunda Luxemburského

Mária bola vychovávaná ako dedička oboch kráľovstiev jej otca, Uhorska i Poľska. Jej otec, kráľ Ľudovít, dohovoril pre obe dcéry, Máriu aj Hedvigu, sobáše. Mária sa mala stať manželkou Žigmunda Luxemburského, syna českého kráľa a cisára Svätej rímskej ríše, Karola IV. Slávnostné zásnuby sa konali v roku 1379 v Trnave. Žigmund mal vtedy necelých 12 rokov a Mária 8. Žigmund zostal v Uhorsku, aby sa naučil jazyk a zvyky. Ľudovít si ho veľmi obľúbil, ale kráľovná Alžbeta nie. Po Ľudovítovej smrti si radšej za zaťa vyhliadla Ľudovíta Orleánskeho, brata francúzskeho kráľa. No v auguste roku 1385 vtrhol Žigmund do Uhorska pod zámienkou, že ochraňuje kráľovnine práva, obsadil Bratislavskú a Nitriansku stolicu a vynútil si sobáš s Máriou.

Barbora Celjská

Druhá manželka Žigmunda Luxemburského

Mladučká Barbora z Celje sa v roku 1408 stala druhou (štvrtou) manželkou uhorského kráľa Žigmunda Luxemburského. Svadba sa konala koncom roka 1405 (niekde sa uvádza až začiatkom roka 1408).
Ako jeho manželka a kráľovná Uhorska (korunovaná už v roku 1408) sa neskôr stala cisárovnou rímskonemeckej ríše (1410, korunovácia 1433 bez účasti Barbary), rímskonemeckou kráľovnou (8. novembra 1414) a českou kráľovnou (korunovácia 11. februára 1437).
Už v roku 1409 porodila prvú dcéru Alžbetu, ktorá sa neskôr vydala za rakúskeho arcivojvodu Albrechta Habsburského (neskôr cisár Albrecht II.).
Po smrti cisára žila v českom meste Mělníku, kde sa venovala okultným vedám. Zomrela 11. júla 1451 v Pešti.

Omar a Fatima

studňa lásky

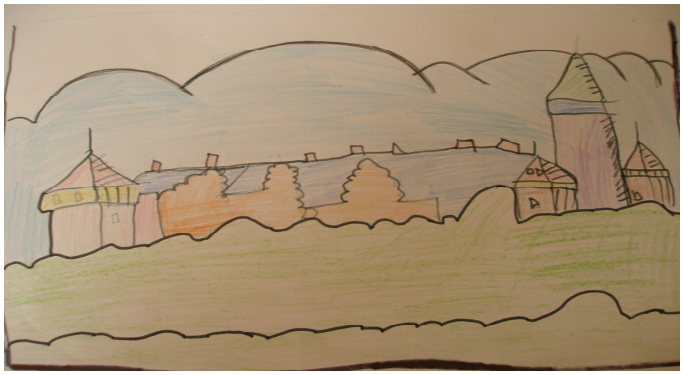

Povesť o bratislavskom hrade

Stávalo sa v Bratislave, ale nie pričasto, že ľudia vstávali ako polámaní. Voda z vedier bola vytečená, krásne porcelánové súpravy v príborníkoch potlčené. A obrazy zo stien boli popadané a lustre rozbité. Hradná pani sa spýtala komornej, či nebol v noci výchor. Komorná odpovedala: "Ja som nič také nepočula." Grófka Júlia si dala zavolať nočnú stráž. Prišli dvaja rozospatí s halapartňami v rukách. Grófka sa ich spýtala sa ich, aká bola noc. Oni povedali, že bola tichá plná hviezd a mesiac bol ako tanier, ale potom akoby nám obloha na hlavu spadla. Už tretí raz za tri roky sa prihodila táto neobyčajnosť. Pani grófka si zavolala k sebe nejakú hádačku. Ku grófke priviedli starenku v bielom plátenom čepci. Grófka jej začala rozprávať svoj príbeh. Starena sa poprehrabovala v krištáľových čriepkoch, poprehŕňala a tri z nich vybrala. K ohnisku si sadla, popol rozhrabala, krištáľové čriepky a žeravé uhlíky po popole rozkladala krížom dohora a krížom nadol, do oblúčika, do kolieska a doprostriedka. Potom do vedra s vodou uhlíky hádzala a pozorne načúvala, ako v tej vode jediný raz v živote prehovoria, ako hneď onemejú a očervenejú. Vstala od ohniska a vraví: "Je to Klingsor!" Hradná pani vôbec nechápala, pretože to slovo ešte nikdy nepočula. Klingsor letí do rodného Nemecka a ten hrad, čo mu je na

polceste, chytí svojou rukou a obráti na štyri veže ako stolček na nohy. Na tom stolčeku odpočíva a hľadí na Dunaj. A ked si odpočinie, prevráti hrad naspäť. "Pošlem mu odkaz po bielej vrane", povedala starenka. "No neviem, či Klingsor na to niečo dá." Ale skúsiť môžeme! A odvtedy už nikdy viac v Bratislavskom hrade obrazy nepadali a nerobili sa tam iné čudné veci.

Povesť o trenčianskom hrade

Hlavná postava: Omar

Vedľajšia postava: Fatima Štefan Zápoľský

Úvod: Štefan Zápoľský zajme Fatimu na trenčianskom hrade. Turecký šľachtic Omar ju prichádza na hrad vyslobodiť

Jadro: Omar sa dohodne so šľachticom Zápoľským že ak mu vykope na dvore studňu v ktorej bude voda da mu Fatimu aký si ju môže

Omar kopal studni tri roky plné [illegible]

Omar [illegible] slovami: !! Vodu máš Zápoľský ale srdce nemáš !!! Keď Omar odvádzal Fatimu hrad zachvel

Záver: sa jej závoj o šípkový krík. Do dnes tam visí kúsok jej Fatima !!

Levočská biela pani za bozk zradila krajinu, prišla o hlavu

Nespravodlivo odsúdená krásna a mladá žena nenašla po smrti pokoj. Ako duch sa v dlhých bielych šatách túla po mestských hradbách Levoče a oznamuje blížiacu sa katastrofu. Legenda o Levočskej bielej panej rozpráva o láske a zrade v časoch stavovského povstania.

Zradcom mala byť pôvabná Juliana Géczyová-Korponayová, ktorej manžel stál na strane cisára. Zaľúbila sa do príťažlivého kuruckého kapitána Štefana Andrássyho. Jednej noci mu ukradla kľúče od mestskej brány a vpustila do Levoče cisárske vojská. Dodnes je na levočskej radnici obraz, ktorý zvečnil tento okamih. Obvinili ju zo zrady a v roku 1712 popravili. Mala len dvadsaťpäť rokov.

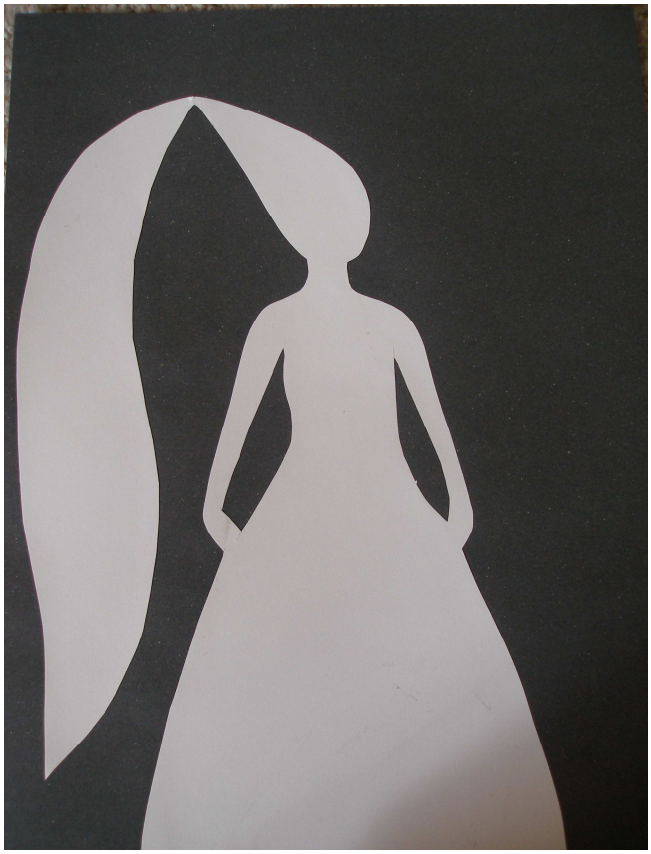

CUOCKA
BIELA

3. „Chráníme bohatstvo našej malej krajiny“

- Cieľom tejto časti je porozumieť prírodným aspektom vplývajúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o prírodu a dianie v nej, získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale aj prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov.

Očakávané výstupy:

Predmet: Prírodoveda

Národné parky, charakterizovať ich, čím sú výnimočné, aké druhy rastlín a zvierat v nich žijú, aké sa v nich nachádzajú pohoria, rieky, jaskyne, mineráli.

- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému dedičstvu;
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu.

Predmet: Informatická výchova

Na webových stránkach vyhľadať národné parky Slovenska a základné informácie o nich /poloha, rozloha, chránené živočíchy a rastliny/

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej a regionálne úrovni.

Národné parky Slovenska

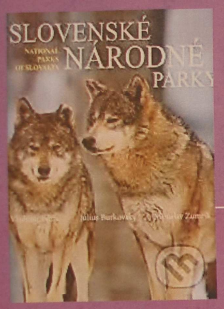

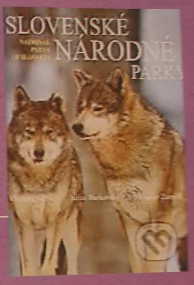

Patrícia Žigová

Na Slovensku máme 9 národných parkov

Vysoké tatry – tanap – najvyšší vrch gerlachovský štít. lesy, vodopády, belianska jaskyňa. 1400 druhov rastlin, kamzík, orol skalný svišť.

TATRANSKÝ NÁRODNÝ PARK

Muránska planina – viac ako 150 jaskýň, tiesňavy, bralá, viac ako 90 druhov rastlín – lykovec nerastie nikde na svete medveď, vlk, rys orol, vydra, výr[illegible] divokých koní.

Slovenský raj – hlboké rokliny tiesňavy jaskyne priepasti vodopady rastliny – zvonček poniklec astra horec živočíchy – medveď orol rys sokol výr

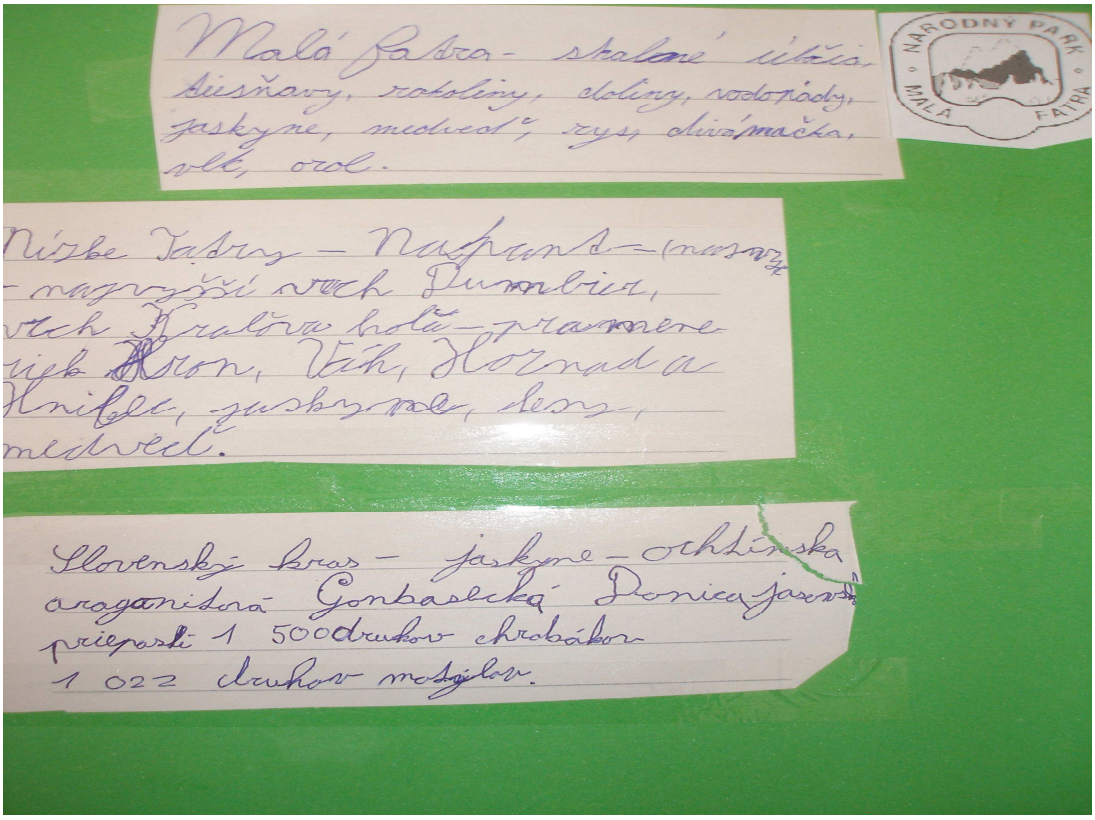
Malá Fatra - skalné útočia,
tiesňavy, rokoliny, doliny, vodopády,
jaskyne, medveď, rys, divá mačka,
vlk, orol.
NÁRODNÝ PARK
MALÁ FATRA
Nízke Tatry - Napant - (najvyš
- najvyšší vrch Dumbier,
vrch Kralova holá - pramene
riek Hron, Váh, Hornad a
Hnilec, jaskyne, lesy,
medveď.
Slovenský kras - jaskyne - ochtínska
aragonitová Gonbasecká Donica jasovská
priepasti 1 500 druhov chrobákov
1 022 druhov motýlov.

Znaky národných parkov Slovenska
TATRANSKÝ NÁRODNÝ PARK
TANAP
Tatranský národný park (TANAP)
VEĽKÁ FATRA
Národný park Veľká Fatra (NPVF)
NÁRODNÝ PARK NÍZKE TATRY
Národný park Nízke Tatry (NAPAN
NÁRODNÝ PARK POLONINY
Národný park Poloniny (NPP)
slovenský kras
národný park
Národný park Slovenský kras (NPSK)
PIENAP
Pieninský národný park (PIENAP)
NÁRODNÝ PARK MALÁ FATRA
Národný park Malá Fatra (NPMF)
SLOVENSKÝ RAJ
NÁRODNÝ PARK
Národný park Slovenský raj (NPSR)
muránska planina
národný park
Národný park Muránska planina (NPMP)

Národné parky Slovenska
Antón Šebest
Tatranský národný park
Národný park Slovenský raj
Národný park Muránska planina

Národné parky Slovenska
Sára Šandorová
Národný park Malá Fatra
miesto: Malá Fatra
rozloha: 226,3 km2
Národný park Veľká Fatra
miesto: Veľká Fatra
rozloha: 403,71 km2
VEĽKÁ FATRA
Národný park Slovenský raj
miesto: Slovenský raj
rozloha: 197,63 km2

Zvieratá v národných parkoch Slovenska
vlk
medveď
Kamzík
rys
jeleň
svišť
OROL
Bocian
tetrov

KVETy v národných parkoch Slovenska
PoniKLEC
horEc
ZVONčEK
PLESNIVEc
blyskač
konvalinka
žltohlav
PoniKLEc
bledúľa

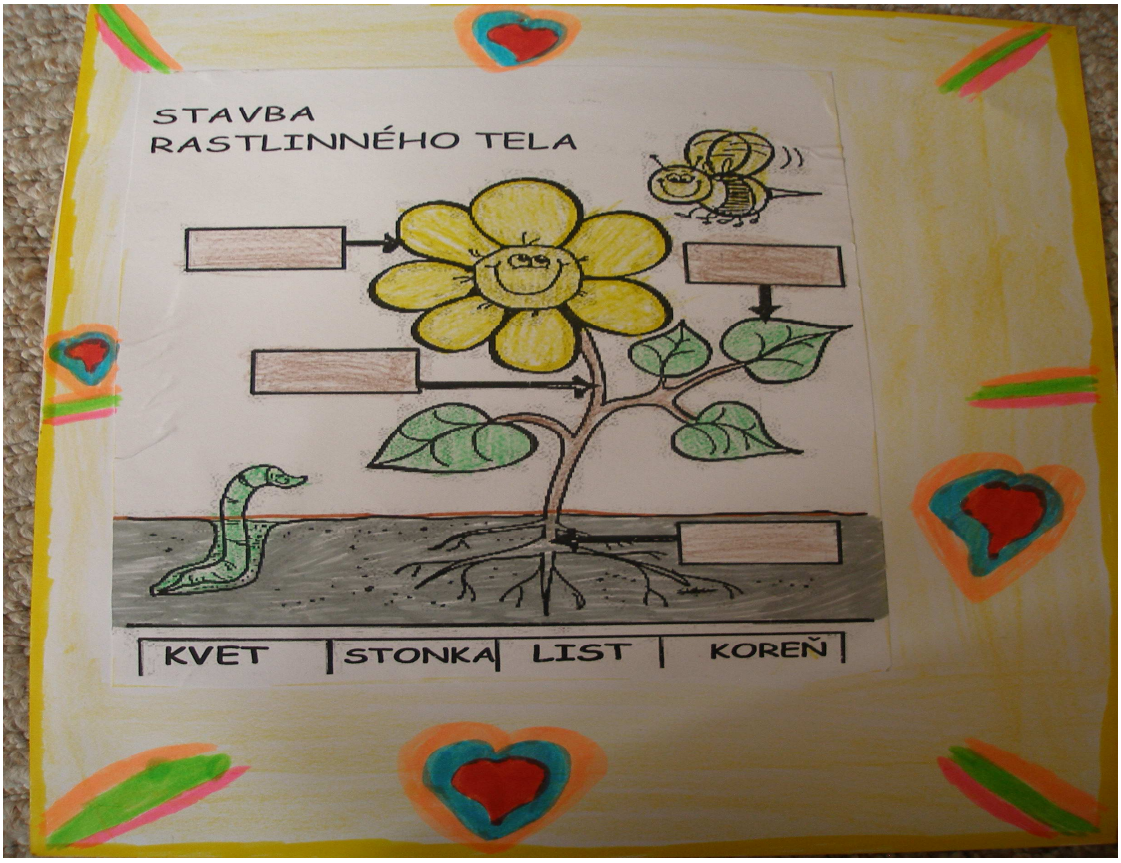
STAVBA
RASTLINNÉHO TELA
KVET
STONKA
LIST
KOREŇ

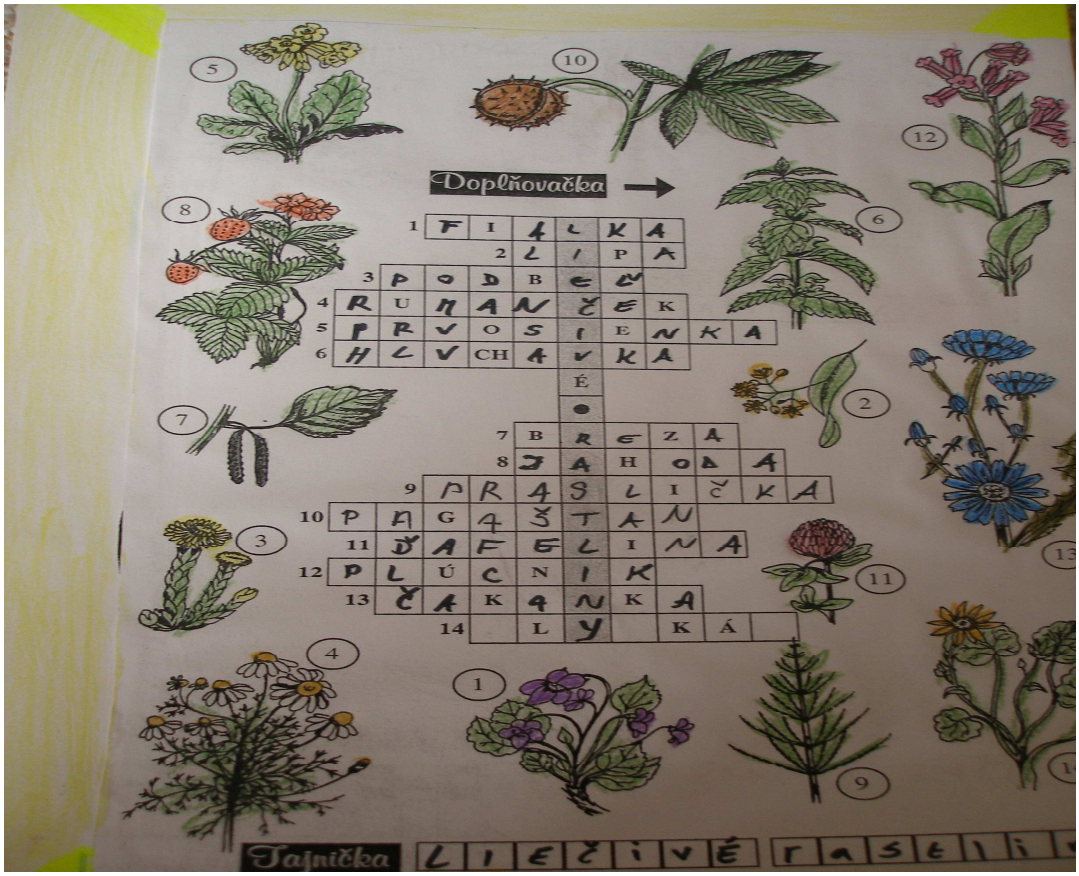
Doplňovačka
Tajnička

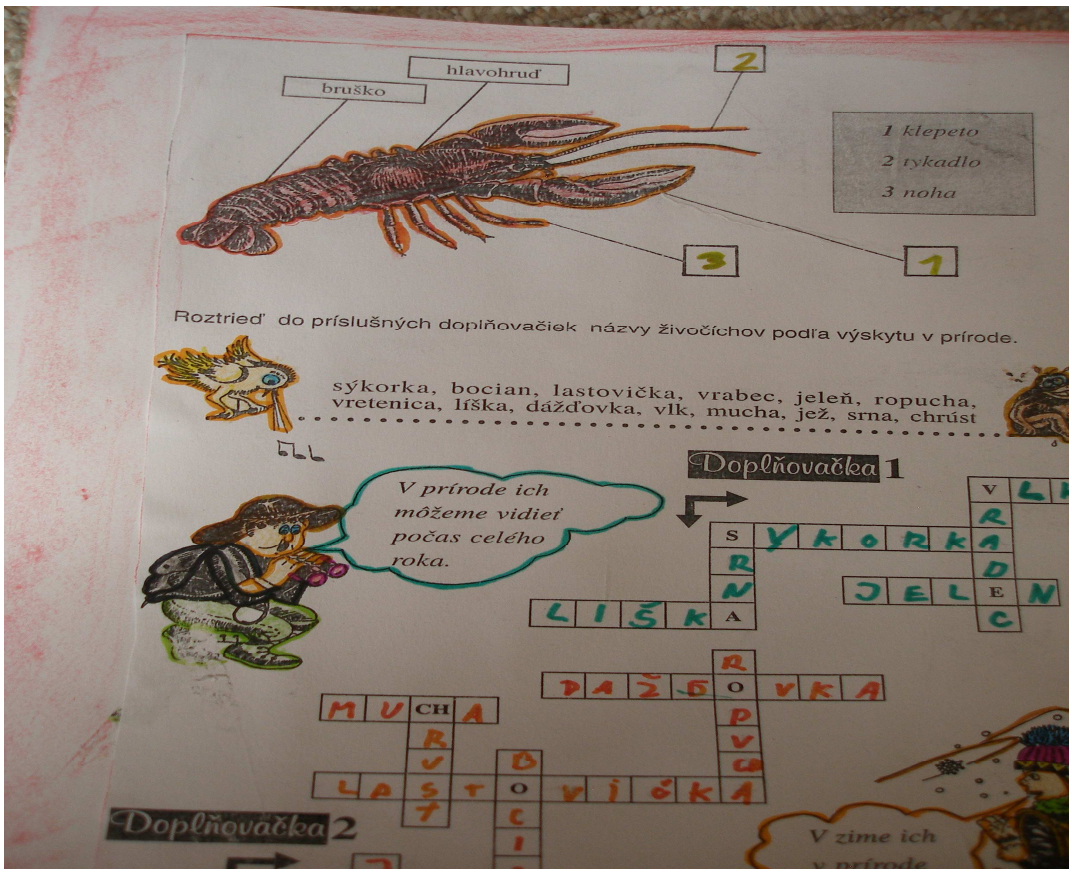
hlavohruď
bruško
1 klepeto
2 tykadlo
3 noha
Roztrieď do príslušných doplňovačiek názvy živočíchov podľa výskytu v prírode.
sýkorka, bocian, lastovička, vrabec, jeleň, ropucha, vretenica, líška, dážďovka, vlk, mucha, jež, srna, chrúst
V prírode ich môžeme vidieť počas celého roka.
Doplňovačka 1
Doplňovačka 2
V zime ich

4. „Ľudové tradície, naše kultúrne dedičstvo“:

-Cieľom je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania tradičnej kultúry,

- žiaci spoznávajú slovenskú kultúru jej históriu, zvyky a tradície, rešpektujú ju.

Očakávané výstupy:

Predmet Slovenský jazyk a literatúra

- viesť žiakov ku kultúrnej tradícii, k chápaniu spoločenských noriem, požiadaviek a životnej skúsenosti spoločenstva
- rozvíjať osobnostné predpoklady, prehlbovať individuálne schopnosti
- *spísať niektoré z tradičných slovenských tradícii a zvykov* (svadba, Vianoce, morena, Veľká noc...../

Predmet Výtvarná výchova

- vytvárať harmonické spolužitie, spolupracovať a vzájomne si pomáhať
- oboznámiť žiakov s rozmanitosťou slovenskej ľudovej kultúry,
- žiak spoznáva typické ťažiskové a kultúrne prejavy kultúry, dokáže vnímať rozdiely so súčasnou kultúrou, módou.
- ***Vyšívaný slovenský kroj***

Sviatok všetkých svätých

1.

Vieš, aké sviatky si pripomíname na prelome októbra a novembra? Z rovnako zafarbených slabík poskladaj názvy dvoch sviatkov.

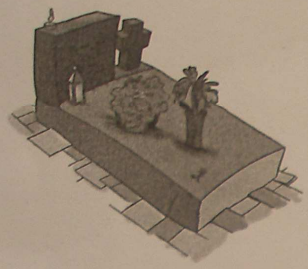

SVIA LÝCH SNU
MIAT TOK TÝCH
VŠET KA KÝCH
PA SVÄ ZO

2.

Doplň do viet názvy sviatkov z predchádzajúcej úlohy.

Dňa 1. novembra je sviatok všetkých svätých, kedy si kresťania pripomínajú všetkých svätých. Dňa 2. novembra slávime pamiatku zosnulých, tento sviatok sa tiež nazýva Dušičky. Ľudia spomínajú na svojich príbuzných a priateľov, ktorí už nie sú medzi nami.

3.

Priraď šípkou vety a obrázky k sviatku, ku ktorému patria.

Ľudia sa modlia v kostoloch.

Ľudia navštevujú cintorín

Ľudia spomínajú na svojich príbuzných a priateľov.

PAMIATKA ZOSNULÝCH

Ľudia na cintoríne zapaľujú sviečky.

SVIATOK VŠETKÝCH SVÄTÝCH

Kresťania si pripomínajú rôznych svätcov.

Príbuzní a známi sa stretávajú pri hroboch.

Velikých strašných
FERKO

Velikých strašných
Velikých strašných

Vianoce

PATRICIA ŽIGOVÁ

VIANOCE

1.

V dvojsmerovke sú ukryté názvy vianočných symbolov na obrázkoch. Nájdi ich a vyškrtaj. Zo zostávajúcich písmen získaš tajničku, ktorú tvoria tri slová. Vysvetli, ako súvisia s Vianocami.

L	Á	S	G	U	Ľ	A	K	A	M
B	S	T	R	O	M	Č	E	K	E
E	A	I	H	L	I	Č	I	E	D
T	L	P	V	K	A	P	O	R	O
L	Ó	O	I	M	E	L	O	K	V
E	N	O	E	S	N	E	H	J	N
H	K	R	Z	A	N	J	E	L	I
E	Y	O	D	A	R	Č	E	K	K
M	I	S	A	D	I	M	E	D	Y
R	O	L	N	I	Č	K	Y	N	A

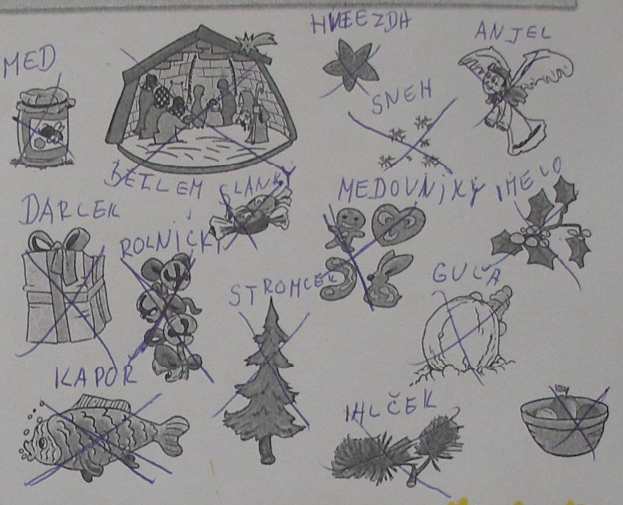

LÁSKA POKOJ RODINA

2.

Vianoce už klopú na dvere. Priprav štedrovečerný stôl tak, ako ho pripravujete u vás doma. Myslíš, že spolužiaci majú na štedrovečernom stole rovnaké dobroty ako ty? Porovnajte si vianočné menu.

Predjedlo: jablčka, oblátky

Vianočná polievka: kapusnica, rybacia

Hlavné jedlo: ryba, šalat

Koláče: Mamin jahodovi trubicki

FRANTIŠKA

Nový rok

NEW YEAR
2015
Happy New Year
Happy New Year
RENÉ

Nový rok
ANTON

Valentín

Valentýn
Valentýn
MELISKA

LOVE
Valentýn

Vynášanie moreny

Roľníci dobre poznali striedanie ročných období, najmä dva protipóly – zimu a leto, no nepovažovali ich za súčasť zákonitostí prírody, ale za dôsledok pôsobenia nadprirodzených síl. Domnievali sa, že príslušnými rituálnymi úkonmi možno ten ktorý proces urýchliť a korigovať ho želaným smerom.
Od stredoveku nosili po obci figurínu ženy, zriedkavejšie muža, ktorú nakoniec hodili do vody, alebo spálili. Verili, že tak vyženú z obce nebezpečné choroby a tým aj smrť, že vypudia z chotára negatívne sily, ktoré zadržiavajú vegetáciu, no predovšetkým že sa urýchli odchod samotnej zimy.

V Spišskej obci Kluknava menšie deti zhotovili figurínu ženy, ktorú tu označovali termínom Šmertka, nosili ju po dedine a spievali:
Ide Smrtka s kúdelú
na tú Smrtnú nedeľu.
A ty, máj, kravám daj
a na voly a na kone
nezapomínaj!

Veľkonočné sviatky

Velká noc

Velká noc
Velká noc

Medzinárodný deň Rómov

8. apríl Deň
Rómov
PATRÍCIA

Deň matiek

Deň matiek
MIKA
Deň matiek
PATKA

Deň matiek
SÁRA P.

Medzinárodný deň detí

Tradičná slovenská svadba

Zvyky a tradície dodávajú svadbám akési čaro, ktoré ešte nadlho zotrváva v srdciach mladomanželov a ostatných svadobčanov. Takisto pomôžu spestriť zábavu a dodať slávnosti tú pravú svadobnú atmosféru.

Z každého rožka troška

Traduje sa, že každá nevesta by mala mať vo svoj svadobný deň na sebe oblečené niečo staré (spomienka na život za slobodna) , niečo nové (začiatok novej kapitoly života) , niečo požičané (symbolizuje lásku a priateľstvo) a niečo modré (symbolizuje čistotu a vernosť) .

Dáte alebo nedáte?

U nás tradične známe ako odobierka. Snúbenci sa poďakujú svojim rodičom za ich starostlivosť, lásku a trpezlivosť. Tento zvyk je veľmi emotívny a plačú pri ňom väčšinou všetci, i keď sa to snažia zakryť. No i odobierka sa dá spestriť vtipnými situáciami pri ktorých si budúci ženích musí svoju pravú nevestu najprv nájsť. Tá je často poskrývaná pomedzi iné, mnohokrát i mužské „nevesty“.

Lupienky ruží

Určite si nejedna z nás na svadbe kamarátky dojatím povzdychne nad chutnou malou družičkou, ktorá kráča smerom k oltáru a dôležito rozhadzuje po jednom lupienku ruže so sústredeným výrazom v tvári. Tento zvyk symbolizuje plodnosť a má zabezpečiť veľkú rodinu. Hádzanie ryže po obrade na mladomanželov má podobnú symboliku.

Skúška ženíchovej sily

Alebo iným slovom prenášanie nevesty cez prah. Táto tradícia má viacero významov a symbolov. Jedným z nich je ten, že ženích prenáša nevestu cez prah dverí preto, aby oklamal zlých duchov, ktorí si budú myslieť, že prešla iba jedna osoba a takto manžel uchráni svoju manželku, ktorú bude ochraňovať po zvyšok života.

Všade samé črepy

Rozbíjanie tanierov má hneď viacero symbolík. Hovorí sa, že črepy prinášajú šťastie a pri upratovaní črepov manželia preukazujú vôľu spolupráce. Tento zvyk má i svoju zábavnejšiu stránku, kedy okolostojaci svadobčania mladomanželom ,,pomáhajú“ tým, že nahromadené kôpky črepov nohami rozkopávajú do okolia.

Polievka je málo slaná

Jednou z často zaužívaných tradícii je spoločné jedenie polievky z jedného taniera, pri ktorom sú obaja ovenčení zväčša podbradníkmi. Ani tento úkon sa neobíde bez vtipných situácii, pri ktorých sa mladomanželia zo začiatku príliš nenajedia, keď zistia, že ich lyžice sú prederavené. Túto časť zvyčajne sprevádzajú výkriky svadobčanov: ,,Polievka je málo slaná, nevesta je nebozkaná“, ktoré vyzývajú mladomanželov k tomu, aby ,,posolili“ polievku svojím manželským bozkom. Spoločné kŕmenie nemusí zostať iba pri polievke. Čo takto ochutnať svadobnú tortu?

Tanec pre nevestu

Tanec pre nevestu, redový tanec, sa začína okolo polnoci. Ten, kto si chce s nevestou zatancovať musí do pripraveného hrnca hodiť peniaze a taktiež sa môže občerstviť pri čakaní na nevestu kúskom ponúknutej torty alebo alkoholom. Keď už zostane iba ženích, ten hodí do hrnca svoju peňaženku, zoberie celý hrniec aj s manželkou a uteká s ňou preč.

Vienok sňať, či hlávku sťať?

Čepčenie patrí k záveru svadobných zvykov a tradícií, kedy sa neveste sníme z hlavy ,,vienok“ , ktorý symbolizuje slobodu a nahrádza sa čepcom, ktorý značí, že z nevesty je už vydatá žena. Nevesta zvykne vienok zahodiť za seba a tá, ktorá vienok chytí, by sa mala vydávať ako ďalšia v poradí.

Svadobných zvykov a tradícií sa u nás zachovalo mnoho a je si naozaj z čoho vyberať. Veď **i vďaka nim sa svadobný deň stáva nezabudnuteľným okamihom.**

Svadby
su
cazivo

Predmet Výtvarná výchova

- vytvárať harmonické spolužitie, spolupracovať a vzájomne si pomáhať
- oboznámiť žiakov s rozmanitosťou slovenskej ľudovej kultúry,
- žiak spoznáva typické ťažiskové a kultúrne prejavy kultúry, dokáže vnímať rozdiely so súčasnou kultúrou, módou.
- ***<u>Vyšívaný slovenský kroj</u>***

Spišský kroj

Šarišský kroj

Myjavský kroj

Liptovský kroj

Rómsky kroj

Vzor pre kroj

Vyšívané žiakmi

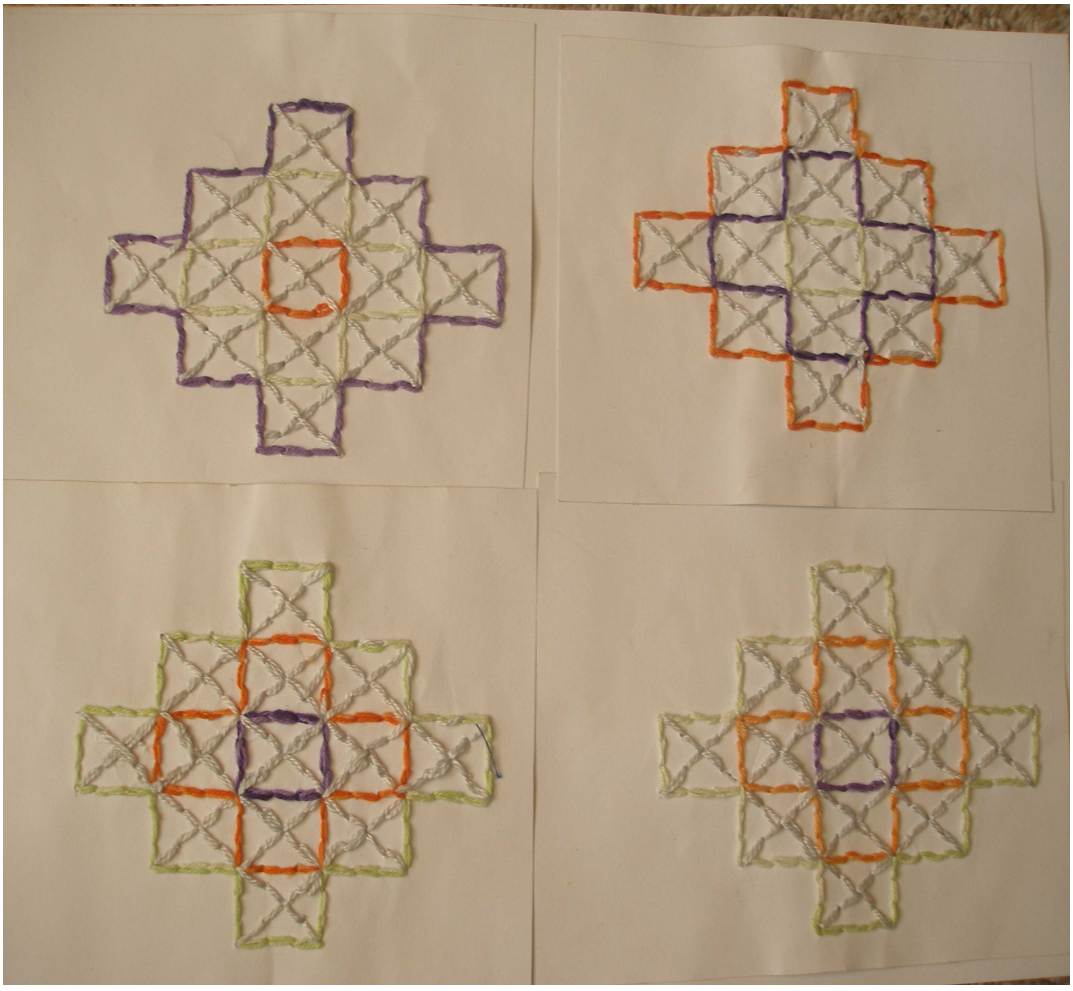

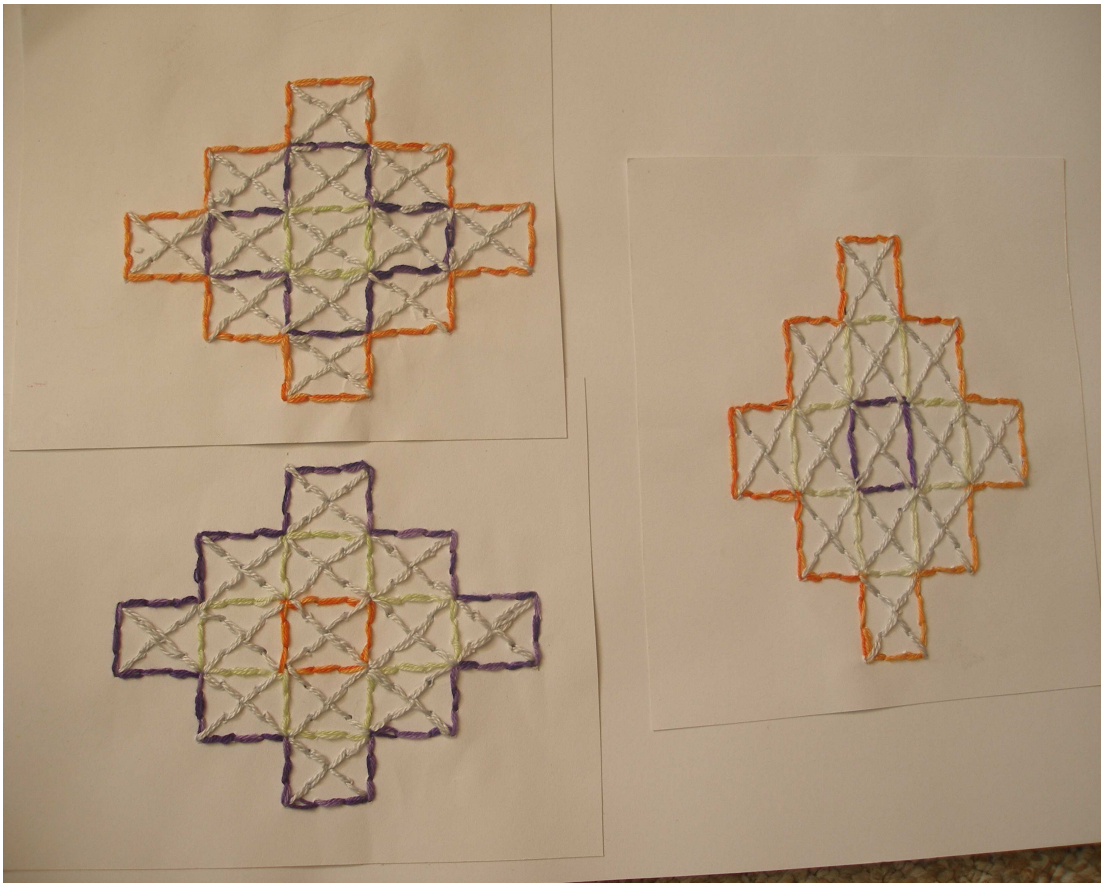

Vyhodnotenie jednotlivých úloh ročníkového projektu

1. „Moja rodná zem“:

- viesť žiakov ku kreativite v učení tým, že majú dostatok priestoru pre intenzívnu a tvorivú prácu,
- dosiahnuť prechod z reproduktívnej do produktívnej formy komunikácie

Očakávané výstupy:

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

- *prvé písmo hlaholika, písanie v hlaholike*
- umožniť žiakom dokonalejšie spoznávanie minulosti,
- rozvíjať záujem žiakov o kultúrne dedičstvo,
- oboznámiť žiakov s dejinami vzniku prvého písma, získať schopnosť kreatívneho vyjadrenia myšlienok formou písomného prejavu.

Predmet: Vlastiveda:

-orientácia na mape, vedieť určiť a zakresliť polohu Slovenska a susediacich štátov, oboznámenie sa s dejinami, prvé osídlenie

- vedieť pracovať s informáciami o Slovensku ako časti zeme a Zemi ako celku,
- orientovať sa v priestore, čítať z máp,
- vedieť zakresliť na slepej mape Európy, polohu Slovenska ,
- oboznámiť sa s historickými mapami.

Predmet: Výtvarná výchova:

- *vytvorenie vlastného písma*
- mať povedomie vlastnej kultúrnej identity, rozvíjať vlastné kultúrno-

historické vedomie,

- byť tvorivý, vymyslieť vlastný druh písma.

Žiaci pracovali samostatne a skupinovo. Oboznámili sa s historickým vývojom písma, vyskúšali si písanie v hlaholike a husacím perom. Hlavným cieľom tejto úlohy bolo smerovanie žiaka k systematickému približovaniu sa k významným historickým udalostiam, porovnávali zmeny v jednotlivých obdobiach, pracovali s inými materiálmi ako učebnicou, nadobudnuté znalosti efektívne využili v bežnom živote.
V samostatnej práci si rozdelili úlohy pri vývoji písma , každý žiak pracoval na určitom období. Vedel písmo pomenovať, určiť z ktorého obdobia písmo pochádza, vyskúšali si techniku písma, písanie iným materiálom ako perom. Žiaci dokázali vyselektovať charakteristické znaky pre dané obdobie, sformulovať zážitky z reálneho života v písomnej podobe.
V skupinovej práci sa zamerali na vyhľadávanie v encyklopédii /hlaholika, Anton Bernolák, Ľudovít Štúr..../. Oboznámili sa s jednotlivými obdobiami písma.
Žiaci na tejto téme pracovali radi, prežili dobrodružstvo spojené s poznávaním dejín písma, čoho výsledkom je písanie v hlaholike, písanie husacím perom, vytvorenie vlastnej abecedy.

Súčasťou tejto úlohy bola aj práca s mapou. Žiaci sa oboznámili s historickými mapami, s postavením Slovenska v Európe, význame štátnych hraníc, so štátmi susediacimi so Slovenskom. Výsledkom tohto poznania je samostatná práca s mapou, zakreslenie polohy Slovenska na slepej mape, poznanie štátnych symbolov.

2.„Tajomstvá hradov a zámkov“:

- viesť žiakov k ochrane a starostlivosti o kultúrne dedičstvo,
- získavať informácie o národnom kultúrnom dedičstve, vedieť ich spracovať ,
- veriť vo svoje schopnosti pozitívneho sebarozvoja,
- vytvárať vhodné podmienky potrebné pre prirodzený rast a vývoj dieťaťa v zmysle efektívnejšieho bytia.

Očakávané výstupy:

Predmet: Výtvarná výchova:

- vytvoriť *knihu tajomstvá hradov a zámkov, namaľovať niektoré z hradov a zámkov podľa fotografie.*
- naučiť žiakov poznať rozdiely medzi hradom a zámkom, oboznámiť s architektúrou stavieb

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra:

- *Vyhľadať povesti o hradoch a zámkoch, do vytvorenej knihy vpísať niektoré z povesti*
- naučiť žiakov rozoznať, čo je v danej povesti vymyslené a čo pravdivé.

Skupinová práca žiakov. V tejto úlohe ročníkového projektu sa žiaci zamerali na kultúrne pamiatky našej malej krajiny. Táto téma projektu ich zaujali najviac. Prejavili nesmiernu aktivitu pri hľadaní a odkrývaní histórie našich predkov. Osvojili si poznatky o spôsobe života v minulosti, porovnali ho s terajším životom, spoznali aspoň niekoľko hradov a zámkov, ktorými naši predkovia prechádzali. Žiaci si vytvorili pozitívny vzťah k histórii, pamiatkam, kultúrnym tradíciám.
Výsledok: výtvarné stvárnenie vybraných hradov a zámkov, vyhľadanie a spísanie povestí viažucich sa k danému hradu, oboznámenie sa s dobovým oblečením, hradným pánom, postavením žien v minulosti.

3. „Chráníme bohatstvo našej malej krajiny“

- Cieľom tejto časti je porozumieť prírodným aspektom vplývajúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o prírodu a dianie v nej, získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale aj prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov.

Očakávané výstupy:

Predmet: Prírodoveda

Národné parky, charakterizovať ich, čím sú výnimočné, aké druhy rastlín a zvierat v nich žijú, aké sa v nich nachádzajú pohoria, rieky, jaskyne, mineráli.

- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému dedičstvu;
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu.

Predmet: Informatická výchova

Na webových stránkach vyhľadať národné parky Slovenska a základné informácie o nich /poloha, rozloha, chránené živočíchy a rastliny/

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej a regionálne úrovni.

Samostatná práca žiakov. Žiaci sa naučili reprezentovať samých seba, chrániť prírodu, svoje okolie, neubližovať zvieratám, byť hrdými na to, kto som a čo svojimi činmi dokážem, stanoviť si environmentálne ciele do budúcnosti, neuspokojiť sa s priemerom, ale snažiť sa dosiahnuť viac, ísť cieľavedome za svojimi cieľmi a viesť k týmto hodnotám aj ostatných. Nepreceňovať, ale ani nepodceňovať svoje možnosti a schopnosti, byť empatický, dokázať sa vcítiť do pocitov iných, pomáhať si navzájom, vybudovať správny postoj k prírode a dôležitosti čistého prostredia pre náš život.

K tomu, aby žiaci dosiahli tieto ciele, ktoré si stanovili, pomohli si environmentálnymi programami, naštudovali si atlas rastlín a zvierat žijúcich na našom území, v našich lesoch, rastúcich na našich krásnych lúkach.

Výsledok: Žiaci na webových stránkach vyhľadali a osvojili si vedomosti o zákonom chránených rastlinách a zvieratách, vytvorili knihu národných parkov, herbár kvetov rastúcich na lúke.

4. „Ľudové tradície, naše kultúrne dedičstvo“:

-Cieľom je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania tradičnej kultúry,

- žiaci spoznávajú slovenskú kultúru jej históriu, zvyky a tradície, rešpektujú ju.

Očakávané výstupy:

Predmet Slovenský jazyk a literatúra

- viesť žiakov ku kultúrnej tradícii, k chápaniu spoločenských noriem, požiadaviek a životnej skúsenosti spoločenstva
- rozvíjať osobnostné predpoklady, prehlbovať individuálne schopnosti
- *spísať niektoré z tradičných slovenských tradícii a zvykov* (svadba, krstiny, morena, Veľká noc...../

Predmet Výtvarná výchova

- vytvárať harmonické spolužitie, spolupracovať a vzájomne si pomáhať
- oboznámiť žiakov s rozmanitosťou slovenskej ľudovej kultúry,
- žiak spoznáva typické ťažiskové a kultúrne prejavy kultúry, dokáže vnímať rozdiely so súčasnou kultúrou, módou.
- *Vyšívaný slovenský kroj*

Cieľom tejto poslednej úlohy bolo oboznámiť žiakov s tradíciami a zvykmi pri rozličných životných udalostiach, ako svadba, vynášanie moreny, sviatok všetkých svätých, Vianociach, Veľkej noci.....

Žiaci nadobudnuté poznatky výtvarne spracovali, vybrali si to, čo ich najviac zaujalo. Pracovali samostatne a skupinovo. Každá skupina si vybrala jednu

z tradícii, ktorú po naštudovaní predniesla celej triede. Žiaci dokázali spomedzi množstva materiálu vyselektovať to dôležité a zreferovať poznatky.
Na záver vytvorili obrázky daných tradícií.
Súčasťou tejto témy bolo aj oboznámenie sa so slovenským krojom. Žiaci si mali možnosť pozrieť kroje z rôznych oblastí Slovenska / spišský kroj, šarišský kroj...../ medzi kroje priradili aj svoj tradičný rómsky odev.
Výsledok: žiaci si vyskúšali na maketu vyšívanie vzorov.